

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2025/26:17

Fredagen den 12 december

§ 1 Ekonomiska och finansiella frågor

Statssekreterare Carolina Lindholm (deltar via Skype)

Kompletterande information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 12 december 2025 avseende dp. 8

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Hjärtligt välkomna till dagens sammanträde med EU-nämnden! Vi ses lite tidigare än vi brukar, men det är bara trevligt.

Statssekreterare Carolina Lindholm är med oss för kompletterande information och samråd inför mötet i Bryssel i dag. Det har kommit en kompletterande ståndpunkt gällande dagordningspunkt 8, Rådets förordning vad gäller avskaffande av tröskelvärde för tullbefrielse.

Anf. 2 Statssekreterare CAROLINA LINDHOLM:

Tack, nämnden, för att ni har möjlighet att inleda morgonen med lite tullfrågor! Det har varit stort intresse för de här frågorna nere i Bryssel.

Frågan om den tillfälliga lösningen vad gäller slopad tullfrihet för lågvärdesförsändelser har diskuterats mycket intensivt de senaste dagarna och även de senaste timmarna. Statssekreterare Johanna Lybeck Lilja var i nämnden förra veckan och samrådde om denna fråga inför mötet i Bryssel i dag. Men det har hänt en del sedan dess. Jag ska försöka sammanfatta det.

Ordförandeskapet har presenterat ett nytt kompromissförslag, som vi skickade in i går. I förslaget har ordförandeskapet utökat tillämpningsområdet så att fler försändelser ska omfattas av den tillfälliga lösningen i avvaktan på den ordinarie lösningen, som ska vara på plats 2028. Det innebär att man ska ta ut en schablontull även på varor i postförsändelser som inte ingår i de stora e-handelsföretagens egna logistikflöden.

Vidare har man lagt till en ny punkt i skältexten. Av den punkten framgår det att den tillfälliga lösningen, med ett relativt snabbt införande av en schablontull, kan vara en praktisk utmaning för medlemsstaterna och att kommissionen bör ta hänsyn till det om det visar sig att traditionella egna medel som bygger på den tillfälliga schablontullen inte går att ta in.

Det är justeringar i ordförandeskapets kompromissförslag. Och jag tror att det är ny information till nämnden.

Andra förslag kan också bli aktuella på mötet i dag. Det handlar bland annat om ett förslag från Frankrike om den tillfälliga lösningen. De vill att

vi i stället för en schablontull på 10 procent ska ta ut 3 euro per vara i en försändelse. Frankrike kommer förmodligen att föreslå en sådan lösning vid sittande bord i dag.

Dessutom vill några andra medlemsländer nu ta bort tillägget som rör de paket som inte ingår i det stora e-handelsflödet. Det är möjligt att även ett sådant förslag kan läggas på bordet i dag.

Hur ställer sig regeringen till detta? Vi vill, som vi har sagt många gånger tidigare, ha detta på plats så snart som möjligt och kan ställa oss bakom en lösning som är praktiskt genomförbar. Vi kan således acceptera den lösning med en schablontull som ordförandeskapet har lagt fram i sitt kompromissförslag. Vi kan också acceptera en lösning som bygger på att man tar ut en fast tullavgift per vara. När det gäller postförsändelser utanför de stora e-handelsflödena kan vi acceptera både att de ska omfattas och att de inte ska omfattas av den tillfälliga lösningen.

Anf. 3 REBECKA LE MOINE (MP):

Jag tackar så mycket för uppdateringen och dragningen.

Jag har en fråga som kanske inte är särskilt insatt. Det får vara en kunskapsfråga. Det har varit mycket diskussion om Shein och Temu, som det handlas mycket från. De varorna mer eller mindre förstör den europeiska marknaden, med hänsyn till såväl kemikalier som gifter, arbetsförhållanden och liknande.

Finns det någon analys av hur detta skulle kunna påverka den importen och e-handeln?

Anf. 4 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Vår inställning liknar regeringens i mångt och mycket. Det är viktigt att man får någonting på plats och att det blir så brett och effektivt som möjligt.

Jag har egentligen samma kontrollfråga: Visst gör detta att vi snabbare kommer åt varuflödena från just Shein och liknande, som är ett stort problem?

Anf. 5 Statssekreterare CAROLINA LINDHOLM:

När det gäller båda frågorna är syftet med förslaget att vi, som ni är inne på, snabbt ska kunna utjämna konkurrensvillkoren. Som ni känner till kommer tullfrihetsgränsen att tas bort 2028. Denna tillfälliga lösning ska på plats för att så snabbt som möjligt utjämna konkurrensvillkoren.

Regeringen håller helt med om bedömningen som görs. I många av varorna som kommer in är det mycket kemikalier, och det finns andra saker som är problematiska när det gäller dem.

Hela poängen med detta är att vi så snabbt som möjligt ska kunna balansera upp det.

Anf. 6 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi tackar statssekreterare Carolina Lindholm med medarbetare för medverkan på distans så här på morgonkvisten. Vi önskar lycka till i förhandlingarna på rådet. Vi ska följa det med spänning.

§ 2 Utrikesfrågor

Utrikesminister Maria Malmer Stennergård

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikesfrågor
den 20 november 2025

Återrapport från informell videokonferens med EU:s
utrikesministrar den 26 november 2025

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikesfrågor den 15 december 2025

2025/26:17
12 december

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Klockan är nio och vi återupptar sammanträdet. Vi hälsar utrikesministern med medarbetare hjärtligt välkomna till EU-nämnden. Vi börjar med återrapporter.

Anf. 8 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! EU-nämnden har mottagit en skriftlig återrapportering från rådets möte den 20 november, och i den delen har jag ingenting att tillägga.

Ett informellt utrikesministermöte hölls på länk den 26 november, där jag också deltog. På dagordningen stod de pågående fredssamtalen rörande Rysslands aggression mot Ukraina.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går in på dagordningspunkt 3, Aktuella frågor.

Anf. 10 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Rådets nästa möte hålls den 15 december i Bryssel. På dagordningen finns tre diskussionspunkter: Rysslands aggression mot Ukraina, situationen i Mellanöstern samt EU:s relation till Kina.

Vi har just fått information om att den höga representanten väntas ta upp situationen i östra Demokratiska republiken Kongo som en aktuell fråga.

Anf. 11 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Det var en nyhet. Handlar det om avtalet som slöts i Washington nyligen mellan Rwanda och Kongo? Det var ju ett tag sedan Kongo var uppe på FAC, så jag skulle vilja ha lite mer information.

Anf. 12 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Jag tackar för frågan.

Vi uppfattar det som att det handlar om hela det man får kalla den negativa utvecklingen, även kopplat till M23. Det blir alltså en bredare diskussion – i den mån det blir en diskussion.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går över till dagordningspunkt 4, Rysslands anfallskrig mot Ukraina.

Anf. 14 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! I den här delen väntas bland annat frågan om EU:s säkerhetsgarantier till Ukraina tas upp.

Inledningsvis kan jag konstatera att Ryssland fortsätter med massiva drönar- och robotanfall mot ukrainska städer, vilket får omfattande konsekvenser för landets energisystem och skördar många civila liv. Striderna längs frontlinjen fortsätter med oförminskad styrka.

Ryssland visar fortsatt inget intresse för fred eller vapenvila. Samtidigt befinner vi oss i ett viktigt skede med olika fredssamtal. EU:s agerande kommer att ha en avgörande roll för Ukrainas framtid och för säkerheten i Europa.

Regeringen fortsätter att verka för en rättvis och hållbar fred som är grundad i folkrätten och som respekterar Ukrainas suveränitet och territoriella integritet. Vi får inte låta vår uppmärksamhet avledas från det som är viktigt för att stärka Ukraina och deras förhandlingsposition. Regeringen driver därför på för att EU ska fortsätta öka pressen på Ryssland och öka stödet till Ukraina.

För att stärka Ukraina behövs långsiktig och hållbar finansiering av Ukrainas behov. Regeringen verkar därför för att EU så fort som möjligt ska komma vidare i frågan om ett reparationslån till Ukraina baserat på de frysta ryska tillgångarna.

I går kom EU-ambassadörerna i Coreper överens om en långsiktig frysning av de ryska tillgångarna, som ska antas med skriftlig procedur i dag. Det skulle vara ett viktigt steg för att komma i mål med ett reparationslån baserat på de frysta ryska tillgångarna vid Europeiska rådets möte nästa vecka, och förankring sker enligt gängse rutiner.

Kommissionen har presenterat rättsakter både för ett reparationslån baserat på de frysta tillgångarna och för ett lån uppbackat av EU-budgeten. Intensiva förhandlingar pågår inför Europeiska rådets möte den 18–19 december.

För Sverige är det tydligt att ett reparationslån är den bästa vägen framåt, och regeringen verkar för att detta ska kunna användas för att uppfylla Ukrainas budgetära och militära behov. Det är centralt att det militära stödet inte omgärdas med onödiga begränsningar, som krav på andel europeiska komponenter i militär materiel eller krav på upphandling från EU.

EU:s militära och civila insatser och stöd till den ukrainska försvarsindustrin är också viktiga komponenter i EU:s bidrag till Ukrainas säkerhetsgarantier. Regeringen verkar för ett utvidgat mandat för EU:s civila rådgivningsinsats EUAM för att även kunna stödja Ukraina i att bemöta hybridhot och återintegrering av veteraner.

Ökad press mot den ryska krigsekonomin är en förutsättning för att Ryssland genuint ska engagera sig i fredssamtalen. Det är tydligt att sanktionerna har avsevärd effekt. Rysslands inkomster från olja och gas har minskat med 25 procent sedan förra året. Budgetunderskottet är nu beräknat till mer än 60 miljarder dollar. Det är mer än de kvarvarande likvida tillgångarna i den ryska nationella välfärdsfonden. Den ukrainska fjärrbekämpningen har lett till höjda bensinpriser och lokal brist på oljeprodukter i olika delar av Ryssland.

Det är viktigt att EU ytterligare ökar trycket på Ryssland. Regeringen verkar för att EU så snart som möjligt ska gå vidare med ett 20:e sanktions-

paket. Det bör inkludera ett totalt tjänsteförbud mot alla fartyg som transporterar kolväten såsom olja och gas från Ryssland. Det bör också innehålla utökade exportförbud för varor som är av industriell betydelse för Ryssland. Vi måste även fortsatt motverka Rysslands förmåga att kringgå sanktionerna.

Regeringen välkomnar att EU tar ytterligare steg i arbetet mot skuggflottan. Sverige har under lång tid varit pådrivande. EU väntas nu för första gången anta listningar om skuggflottan separat från de stora sanktionspaketen. Det är ett viktigt steg för att kontinuerligt kunna upprätthålla trycket på Ryssland. Listningarna rör både individer och företag som möjliggör skuggflottans verksamhet. Regeringen välkomnar också att EU vid FAC väntas anta en deklaration om fullt utnyttjande av det havsrättsliga ramverket i arbetet mot skuggflottan.

Ukraina har visat prov på imponerande motståndskraft, inte minst vid frontlinjen. De ryska förlusterna ökar. Under 2025 har ryska styrkor endast lyckats ta 0,5 procent av Ukrainas territorium, till priset av 382 000 döda och skadade.

Regeringen fortsätter att verka för ansvarsutkrävande och ett snabbt återvändande av de tvångsförflyttade och olagligt bortförda ukrainska barnen. Det är en självklar del i en rättvis och hållbar fred.

Slutligen är Ukrainas EU-anslutningsprocess i sig ett viktigt säkerhetsåtagande. Ukrainas anslutning är en investering i fred, säkerhet och stabilitet i hela Europa. Regeringen verkar för att öppna de första förhandlingsklustren för både Ukraina och Moldavien så snart som möjligt inom ramen för den meritbaserade processen och i linje med kommissionens rekommendation.

Anf. 15 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Tack, utrikesministern, för redogörelsen!

Det är onekligen en kritisk tidpunkt. Det har vi sagt många gånger i EU-nämnden under det senaste året. Liksom tidigare finns det också många scenarier för framtiden. Det finns ju många olika vägar som detta kan ta.

Jag uppskattar utrikesministerns klargörande att EU:s agerande kan spela en avgörande roll i det här läget. Det instämmer vi verkligen i.

Jag skulle vilja fråga hur utrikesministern upplever att de pågående förhandlingarna kommer att påverka samtalet och diskussionerna på FAC. Jag tänker kanske inte minst på säkerhetsgarantierna. På vilket sätt präglar de pågående förhandlingarna diskussionen om säkerhetsgarantier i EU-kretsen?

Vi vet ju inte riktigt var vi befinner oss om en vecka eller två, men vi skulle till och med kunna stå inför scenariot att USA börjar dra sig ur. För det någon diskussion bland utrikesministrarna om vilken roll EU ska spela i ett sådant läge? Det är ändå saker vi någonstans behöver ha beredskap för.

Matilda kommer att fråga om reparationslånen, men jag vill bara säga att det är otroligt bra att regeringen driver på det hårt. Utrikesutskottet var i Storbritannien i början av veckan, och även där var budskapet att detta är viktigt och inte minst att frågan måste tas från bordet så att den inte kan bli del av förhandlingarna. Det är läge att få reparationslånen till stånd nu.

Det får inte hittas på kreativa lösningar om hur pengarna ska kunna användas. Regeringens linje att de inte ska villkoras är också mycket bra.

Vi ger helt enkelt vårt stöd till regeringens ståndpunkt men vill alltså ställa dessa frågor.

Anf. 16 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Det är absolut nödvändigt att EU kan samla ihop sig och ge så långsiktigt finansiellt stöd som möjligt till Ukraina. Det är ett sätt att ta tillbaka kontrollen i relation till andra inblandade parter. Det är viktigt att man kan använda de frysta ryska tillgångarna.

Utrikesministern sa ”enligt gängse rutiner”. Jag vill bara informera om att vi fick höra att det inte fanns något färdigt underlag än och att det därför skulle bli en skriftlig procedur någon gång. Det var inte färdigt för genomgång med Finansdepartementet, vars representant deltog i mötet precis före utrikesministern. Men det gick uppenbarligen igenom i Coreper. Det borde alltså finnas ett underlag, och jag hoppas att det kan föreligga för oss snart. Med det sagt – har man kommit fram till en lösning där man kan fortsätta hålla de frysta tillgångarna frysta är det, om jag har förstått det rätt, en absolut nyckel till att gå vidare med reparationslånen.

Med tanke på att vi ännu inte har fått något underlag får utrikesministern gärna säga några ord om vad överenskommelsen innebär och om det var ett enhälligt beslut på Coreper. Om jag har förstått det rätt handlar det ju om att man ska hänvisa till ordningar som finns i FEUF. Vad jag har hört har inte alla varit jätteglada över den lösningen. Det skulle alltså vara intressant att höra vad det är för lösning man har kommit fram till, vad vi har att vänta oss och hur det såg ut i Coreper. Har det här gett upphov till nya spänningar mellan olika länder, som kan påverka annat?

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Jag uppfattade det som att ”gängse rutiner” avsåg samrådet inför Europeiska rådet när beslut ska fattas där, men det kan utrikesministern säkert reda ut.

Anf. 18 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Vi håller alla tummar för att det inte händer någonting konstigt utan att vi får loss de frysta ryska tillgångarna till reparationslånet och att allt går vägen. Jag tycker att det är superviktigt med regeringens linje att inte villkora pengarna. Ukraina vet faktiskt bäst vad pengarna ska användas till.

Lika viktigt är det att blockeringarna mot Ryssland verkligen fungerar. Ingenting får smita förbi.

En fråga är hur vi ska få stopp på gas- och oljeimporten så fort som möjligt. Pristaket räcker inte. Hur driver regeringen på där?

Jag undrar också över EU-anslutningen. Det är jätteviktigt att driva på där. Diskuterar ministrarna i rådet även en eventuell anslutning till Nato i de här sammanhangen? Ukraina borde ju få komma med där så snabbt som möjligt. Jag förstår att utmaningarna där är större men vill ändå höra hur diskussionerna går.

Anf. 19 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):
Herr ordförande! Jag tackar för frågorna.

2025/26:17
12 december

Jag uppfattade att Alexandra Völkers första fråga var hur de pågående förhandlingarna påverkar diskussionerna om säkerhetsgarantier. Jag börjar bli lite luttrad. Det har ju funnits skeenden det senaste året då man trott att man var på väg mot någon form av överenskommelse, men sedan har det inte blivit så. Tyvärr har det väl snarare efter ett sådant mer intensivt skeende landat i att man gått tillbaka till business as usual, vilket inte inneburit tillräckligt mycket "sense of urgency". Det är jag väldigt frustrerad över.

Det känns som om EU mannar upp och ställer upp när det väl blir skarpt läge, men sedan är det annat som får toppa dagordningen – utom i de nordiska och baltiska länderna. Vi försöker hela tiden säkerställa att Ukrainafrågan är "top of mind", för att den är så viktig.

Men nu är vi mitt inne i ett intensivt skede igen, och då ska man å ena sidan ha lite is i magen – vi har varit där förr – å andra sidan alltid vara beredd. Jag uppfattar att de pågående förhandlingarna nu har lett till att man intensifierat diskussionerna om säkerhetsgarantier. Man är väl medveten om att Europa kommer att behöva ta ett stort ansvar. I går var statsministern med på ett möte med coalition of the willing, där bland annat den här frågan diskuterades.

Man kan ställa sig frågan vad som händer om USA drar sig ur. Det vore mycket dåligt. Det finns unika förmågor som USA har och som Ukraina behöver. Därför försöker den gemensamma europeiska strategin vara att hålla USA engagerat. Samtidigt måste vi från europeisk sida på alla sätt vi förmår öka stödet så att man minskar Ukrainas sårbarhet. Men vår främsta strategi är att behålla USA engagerat. >>> **Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Överenskommelsen på Coreper i går var politisk. Det fanns inte någon enhällighet, utan man använde sig av kvalificerad majoritet. Det handlar om att säkerställa att de frysta tillgångarna ska förbli frysta. En stor majoritet av medlemsländerna stod bakom lösningen, vilket vi ser positivt på. Ett formellt antagande av lösning återstår dock, och det sker genom skriftligt förfarande.

Vidare har vi frågan från Anna Lasses om utfasning av gas och olja. Det är väldigt positivt att man genom det 19:e sanktionspaketet infört ett importförbud mot rysk flytande naturgas för långtidskontrakt från den 1 januari 2027. Det här har regeringen länge drivit på för.

Vi vill stoppa all import av energi från Ryssland, eftersom det är den ryska krigskassans viktigaste källan. Det handlar inte minst om att säkerställa att man har fungerande sanktioner mot skuggflottan, som kommit att bli allt viktigare för Ryssland. Inför det 20:e sanktionspaketet driver vi nu därför på för ett "full maritime services ban", som det kallas. Det innebär att ingen ska tillhandahålla någon form av tjänster till skuggflottan. Om vi verkligen fick genomslag för det skulle det i praktiken innebära stora svårigheter för skuggflottan att över huvud taget verka.

På EU-nivå har vi naturligtvis inga diskussioner om Nato. Däremot har vi diskussioner i Nato. För oss som är det senaste land som drog nytta av policyn om öppen dörr till Nato vill vi inte på något sätt bidra till att smälla igen den i ansiktet på Ukraina. För oss har det varit viktigt att även denna dörr hålls öppen.

Anf. 20 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Vi fick information från Finansdepartementet förra veckan att en förutsättning för att man ska kunna använda sig av reparationslån och de frysta ryska tillgångarna byggde på att man kunde komma överens om att de immobiliserade tillgångarna även fortsättningsvis skulle hållas frysta. Det kommer så småningom förstås att kräva ett beslut med kvalificerad majoritet. Att de ska fortsätta hållas frysta kan man förstå. Om man ska använda dem som säkerhet vore det jobbigt att behöva fatta beslut varje halvår. Vi ger allt vårt stöd om man har hittat en väg framåt. Det vore jätte viktigt.

När vi fick informationen sades dock att det skulle krävas enhällighet. Nu har det alldeles uppenbart pågått ett arbete, och man har hittat ett sätt att använda sig av EU:s krisparagraf, om jag är rätt informerad, och kunde hänvisa till den. För det krävs bara kvalificerad majoritet. På så sätt kan tillgångarna hållas frysta även fortsättningsvis.

Vi får avvakta och se när det kommer en skriftlig procedur kring detta. Men eftersom utrikesministern ändå nämnde det var det intressant att få lite mer information, när vi ändå har henne på plats. Det tackar vi för.

Vi kunde nästan ana att det inte fanns någon enhällighet om detta, men det vore intressant att höra om det var fler än ett land som inte ställde sig bakom detta i Coreper. Det vore intressant att veta inte minst inför framtiden. Jag skulle gärna se att utrikesministern svarade på frågan hur den kvalificerade majoriteten ser ut eller åtminstone vilka som inte stödde detta i går i Coreper.

Anf. 21 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Tack, utrikesministern, för dragningen!

Det är jättebra att man betonar att det här ska utgå från Ukrainas intressen. Däremot tyckte jag mig höra att det skulle vara för militära och budgetära ändamål, och jag vill ställa några frågor om reparationsfonden, eller reparationslånet.

Jag undrar dels om det helt och hållet bygger på att Ryssland kommer att betala ett krigsskadestånd längre fram i tiden. Om det är förutsättningen är det viktigt att man, vilket framgår av den svenska ståndpunkten, ger rättsligt stöd under den kritiska tiden. Det gäller både under det pågående kriget och efteråt. Vi vill ju inte att det här ska öka Ukrainas skuldbörda.

Jag undrar dels också om det här sker utifrån Ukrainas behov. Finns det en möjlighet att reparationsfonden, eller reparationslånet, också skulle kunna bidra till att röja minor? Ukraina är kanske det mest minerade landet i världen just nu. Det här kommer att bli otroligt kostsamt och antagligen ta väldigt lång tid.

Anf. 22 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr ordförande! Låt mig först ge en kort kommentar om artikel 122, som man valt att luta sig mot. Regeringen har stöttat det för att vi vill att man ska kunna komma framåt. Den är utformad för exceptionella ekonomiska situationer. Syftet är att säkerställa att de ryska immobiliserade tillgångarna inte kan överföras till Ryssland innan krigsskadestånd har betalats.

Det var några länder och inte bara ett som ställde sig tveksamma. Det fanns alltså ingen enhällighet, men man konstaterade på mötet att det fanns en betryggande kvalificerade majoritet.

Vad gäller kommissionens förslag om reparationslån tycker vi att de föreslagna reglerna är för strikta, vilket jag också antydde i mitt inlägg. Vi måste undvika villkor som skulle innebära onödiga begränsningar för Ukrainas användning av militärt stöd, till exempel genom krav på en viss andel europeiskt innehåll, regler för ägarförhållanden eller andra regler kopplat till begränsningar gentemot tredjeland. Den militära delen måste också kunna tillgodose både kortsiktiga och långsiktiga behov, till exempel projekt som syftar till att säkerställa långsiktig avskräckning. Lånets utformning bör underlätta sådana arrangemang, i linje med Ukrainas prioriteringar.

Jag kan alltså inte ge ett specifikt svar på frågan om just minröjning, men det kommer att vara en helt central fråga framöver. Det kommer att ta tid att röja alla dessa minor. Det är ett stort bekymmer. Vår utgångspunkt är att Ukraina måste peka på var de bäst behöver dessa medel just nu för att kunna försvara sig och kunna avskräcka Ryssland men också för att kunna fortsätta bedriva en statlig verksamhet.

Det är viktigt med rättsligt stöd. Tanken är att lånet endast ska betalas tillbaka för det fall att Ryssland betalar ett krigsskadestånd. Då skulle Ukraina inte lida någon ekonomisk skada av detta. Det skulle förstås vara oerhört bekymmersamt om man nådde en överenskommelse som innebar någon form av immunitet. Då skulle det kunna bli aktuellt att Ukraina får lida ekonomisk skada, och det vill vi naturligtvis säkerställa att de inte gör. Just nu bedömer jag inte att vi befinner oss där.

Anf. 23 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag vill ställa ytterligare en fråga. Uppteckningarna från dagens sammanträde presenteras ju inte förrän om ungefär tre veckor, och det går dessutom maska uttalanden. Om vi får en skriftlig procedur blir det kanske fler begränsningar för vad man kan skriva och inte.

Min direkta fråga gäller Belgien. Är de med i den kvalificerade majoriteten eller inte?

Anf. 24 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Det är de inte.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning. Jag har inte hört några avvikande ståndpunkter.

Vi tar oss vidare till dagordningspunkt 5, Situationen i Mellanöstern.

Anf. 26 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Regeringen välkomnar att FN:s säkerhetsråd har antagit en resolution som godkänner den amerikanska fredsplanen för Gaza. Den är viktig för det fortsatta genomförandet av fredsplanen genom att en övergångsadministration etableras tillsammans med en internationell stabiliseringsstyrka som får i uppdrag att demilitarisera Gaza, avväpna Hamas, skydda civila och säkerställa omfattande

humanitärt stöd. Palestinskt deltagande i återuppbyggnadsprocessen är och förblir centralt. EU bör därför även med stor kraft verka för att den palestinska myndigheten inkluderas i denna process.

Genomförandet av den första fasen i överenskommelsen mellan Israel och Hamas fortsätter. Vi ser en viss ökning av nödhjälp, men mycket mer krävs för att kunna möta de enorma humanitära behoven. Hamas måste återlämna den sista avlidna gisslan till anhöriga.

Det är också av yttersta vikt att införseln av humanitär hjälp fortsätter att öka och att all nödvändig utrustning och förmödenheter släpps in i Gaza.

Regeringen ser med stor oro på de israeliska restriktioner som hindrar det internationella civilsamhällets verksamhet och har uppmanat Israel att tillåta FN, internationella icke-statliga organisationer och humanitära aktörer att verka utan hinder. Det är viktigt att EU bibehåller sin beredskap och möjlighet att kunna sätta ytterligare press på israeliska myndigheter så att internationella organisationer fortsatt kan verka i Palestina.

EU har en viktig roll i de internationella ansträngningarna för en tvåstatslösning och behöver samlat bidra till Gazas stabilisering, övergångsstyre, återhämtning och återuppbyggnad.

Regeringen välkomnar att EU ser över hur unionen konkret kan bidra, inklusive genom de civila insatserna EUBAM Rafah och Eupol Copps och genom medverkan i det nyetablerade civil-militära koordineringscentret CMCC.

Som bekant är Sverige i dagsläget den EU-medlemsstat som bidrar med störst antal personer till Eupol Copps. Vi står även redo att likt tidigare bidra till gränsinsatsen EUBAM Rafah. Regeringen stöder att mandatet för båda insatserna stärks för att bidra till fredsanssträngningarna.

Regeringen följer noga upprättandet av koordineringscentret CMCC. Svensk personal finns nu på plats för att få en bättre bild av hur Sverige skulle kunna bidra till den tänkta verksamheten. Det är viktigt att alla rättsliga aspekter, inklusive förhållandet till mandat, folkrätt och internationell humanitär rätt, klargörs och respekteras.

Varken en ökad splittring mellan Västbanken och Gaza eller en permanent delning av Gaza längs den gula linjen kan accepteras. Eventuella unilaterala förändringar av Gazas gränser skulle strida mot folkrätten och kommer att fördömas av Sverige. Konkreta steg måste tas för en återförening av Gaza och Västbanken under en stark och reformerad palestinsk myndighet. EU måste fortsätta uppmana Israel att frigöra de innehållna palestinska skattemedel som krävs för att säkerställa den palestinska myndighetens möjligheter att verka.

Regeringen är fortsatt tydlig med vikten av att upprätthålla trycket mot terroristorganisationen Hamas. Hamas kan inte ha en plats i ett framtida styre av Gaza. Sverige fortsätter verka för beslut om ytterligare sanktionslistningar av dem som stöder och underlättar eller möjliggör våldshandlingar från Hamas eller Palestinska islamiska jihad.

Vi måste samtidigt fortsätta hålla fokus på den mycket allvarliga utvecklingen på Västbanken, inklusive den senaste kraftiga ökningen av bosättnarvåldet mot civila palestinier. Det måste få ett slut. Sverige fortsätter därför driva på för ytterligare EU-sanktioner mot extremistiska bosättare liksom mot extremistiska israeliska ministrar.

Låt mig gå över till Syrien, där det nu har gått ett år sedan Assadregimens fall. Utvecklingen är positiv men mycket skör. Det ligger

i Syriens, regionens och också Sveriges och EU:s intresse att Syrien fortsätter i riktning mot stabilitet och fred i landet. Det är avgörande att Syriens territoriella integritet respekteras.

Regeringen är mycket tydlig med våra förväntningar på att alla syrier – kvinnor och män och olika etniska och religiösa grupper – ska tillåtas vara med och bygga det nya Syrien. Lika viktigt är att kvinnors och olika etniska och religiösa gruppers rättigheter respekteras. Detta är något som regeringen framför i möten med syriska motparter, senast genom statsråden Dousa och Forssell under deras resa till Syrien.

Regeringen välkomnar en diskussion om hur EU ska kunna fortsätta att stötta det syriska folket, genomförandet av övergångsprocessen och återuppbyggnaden av landet. Det är bra att EU ser över hur unionens verktyg bäst kan användas.

Situationen i Libanon kan också komma att beröras under denna punkt. Konflikten mellan Israel och Hizbollah har orsakat stort civilt lidande på båda sidor av gränsen. Det är av yttersta vikt att samtliga parter följer de överenskommelser som gjorts för att säkerställa att vapenvilan står sig framgent och för att undvika ytterligare eskalering, inklusive att Hizbollah avväpnas och att Israel respekterar Libanons territoriella integritet.

Jag vill i detta sammanhang även informera om att det kommer att anordnas ett associeringsråd med Libanon i anslutning till FAC. Detta blir det första associeringsrådet mellan EU och Libanon sedan 2017.

Anf. 27 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Det här är verkligen den stående punkten och således även här på samrådet, så jag ska försöka hålla mig ganska koncis. Jag tänker att det är ganska tydligt var vi står, men jag vill ändå ställa några frågor.

Det är onekligen så att Israel inte släpper in den hjälp och den nödhjälp som behövs i Gaza. Det lyfte utrikesministern själv upp. Det har även varit en del hjälpmedel, till exempel kylskåp för att kunna bedriva vaccinering och annat, som inte har släppts in och även personal.

I de diskussioner som fanns tidigare gällande åtgärder har beskedet varit att de har legat kvar på bordet men att det inte har varit aktuellt att lyfta dem. Börjar det nu ändå bli aktuellt att lyfta de här frågorna som har legat på bordet för att öka pressen på Israel? Jag tror att utrikesministern är väl medveten om vad vi tycker, men jag undrar om det finns en sådan diskussion inom EU-kretsen, både utifrån att Israel begränsar åtkomsten i Gaza och utifrån Israels agerande på Västbanken, där man inte backar det minsta från sin bosättningspolitik utan snarare fortsatt vill bedriva den, vilket verkligen försvårar en tvåstatslösning. Det är en fråga.

En annan fråga är den om medicinsk evakuering. Är det någonting som diskuteras på EU-nivå nu? Trots vapenvilan är det verkligen så att ett stort antal barn dör i onödan för att de inte får den medicin och den vård som de behöver. Gazas sjukvårdssystem är fullständigt sönderbombat, och det finns liksom inget att ta av, samtidigt som de medicinska behoven är enorma. Den frågan vill jag också gärna ha svar på.

Jag har också min eviga fråga om den blockerande stadgan. Vad är status där? Det är ju någonting som drabbar ICC generellt, men det är också så att sanktionerna framför allt är inriktade på dem som arbetar med att utreda krigsbrott i just Gaza. Därför blir den här frågan extra viktig nu. Det är ju så otroligt viktigt att ICC kan arbeta med full styrka så att man

verkligen kan utreda de krigsbrott som har begåtts av både Hamas och Israel. Det är verkligen en kritisk tidpunkt för det.

Jag noterade i den skriftliga återrapporten från det förra mötet att det fanns länder som lyfte oklarheten kring frågan om styret i Gaza och det här fredsrådet som president Trump ska vara ordförande för. Går det att säga någonting om det och hur man ställer sig till det?

Jag kan återkomma med våra avvikande ståndpunkter senare. De är de vanliga.

När det gäller Syrien vill jag bara understryka att det är så otroligt viktigt att det stöd som man ger till regimen villkoras med krav på demokratisering och inte minst minoritetsskydd, vilket även utrikesministern nämnde. Man måste också ta ansvar för de övergrepp som tidigare skett. De måste verkligen utredas och lagföras så att alla de som har saknade kan få svar.

Anf. 28 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Dels väntar jag på svar på i princip alla de frågor som Alexandra Völker ställde, så dem behöver jag inte upprepa, dels noterade jag att formuleringen angående den gula linjen var annorlunda i dag än i utskicket, vilket jag tycker är väldigt bra. Jag vill bara verkligen försäkra mig om att det är det som nu lästes upp som kommer att gälla, där det var väldigt tydligt att den gula linjen är helt oacceptabel.

Det var det tillägg jag hade till Alexandra Völkers frågor.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Det är alltid det talade ordet som gäller.

Anf. 30 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Gällande den första frågan från Alexandra Völker om den humanitära situationen i Gaza menar vi att EU måste agera på det sätt som bäst främjar att vapenvilan består och att omfattande humanitärt stöd kommer in.

Vi fortsätter att stödja kommissionens ansats, vilket innebär att man låter de åtgärder som EU har föreslagit, inklusive suspendering av handelsdelarna och av associeringsavtalet och också Horizon, ligga kvar på bordet men inte driva dem aktivt. Jag uppfattar att det inte finns tillräckligt stöd för att gå vidare med sådana åtgärder över huvud taget. Inte ens när den humanitära situationen var som allra värst kunde vi nå den kvalificerade majoritet som skulle ha krävts, och nu skulle det vara mycket, mycket svårare. Det är min bedömning.

När det gäller sjukvårdssituationen i Gaza diskuteras inte medicinsk evakuering på FAC, men för att bistå den utmanande situationen har Sverige också gett extra stöd till Unicef, ICRC och UNFPA som arbetar med livräddande sjukvård på plats. Vi har också allokerat medel till egyptiska Röda halvmånens arbete för Gaza.

Regeringen står bakom en aktivering av den blockerande stadgan, och vi står naturligtvis bakom det viktiga arbete som Internationella brottmålsdomstolen gör. Vi har varit tydliga med att sanktionerna mot ICC är djupt beklagliga och äventyrar domstolens oberoende, opartiskhet och integritet. Uppgifter om institutionella sanktioner är mycket allvarliga i ett läge när domstolens verksamhet redan är negativt påverkad. Som sagt

skulle vi ställa oss positiva till en blockerande stadga, och vi undersöker tillsammans med andra EU-länder alla möjliga åtgärder för att domstolen ska kunna fortsätta att bedriva sitt viktiga arbete mot straffrihet.

En eventuell aktivering görs, som nämnden säkert vet, av kommissionen som meddelat att det är genomförbart vid ett sådant beslut inom tio till fjorton dagar, men det är klart att man också behöver ett brett stöd bland medlemsländerna.

Gällande den fortsatta processen för Gaza är det mycket som fortfarande är väldigt oklart. Det är viktigt i processen att man fortsätter att insistera på ett antal principer och parametrar, såsom respekten för internationell rätt, palestinska myndighetens roll och att man undviker en splittring mellan Gaza och Västbanken för att inte underminera en framtida tvåstatslösning. Vi fortsätter naturligtvis att följa det här mycket nära.

Skrivningen gällande gula linjen är lite annorlunda jämfört med vad som sades i utskottet, men det är det talade ordet som gäller.

Avslutningsvis: Utvecklingen i Syrien är fortsatt väldigt oförutsägbart och skör. Våra förväntningar på övergångsregeringen är tydliga. Vi kommer att ställa krav på ökat demokratiskt, humanitärt och ekonomiskt engagemang samtidigt som vi fördjupar vår dialog och därmed också får bättre gehör för våra budskap. Ansvarsutkrävande för brott mot civila både före och efter Assadregimens fall är helt centralt, och vi kommer att följa utvecklingen mycket noga och anpassa vårt stöd till det rådande läget.

Anf. 31 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Tack för svar! Till allas stora överraskning – jag skojar – anser vi att den svenska ståndpunkten bör vara att suspendering av handelsdelarna i associeringsavtalet ska aktiveras. Vi anser också att EU bör stoppa handeln med varor från bosättningar på ockuperade områden.

Vi menar också att det inte går att Egypten och de här organisationerna ska ta hela det medicinska ansvaret, utan det kommer verkligen att krävas en medicinsk evakuering. Därför har vi en avvikande ståndpunkt även i den frågan.

Anf. 32 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Jag vill ställa mig bakom den första och det tredje punkten, det vill säga gällande suspenderingen av associeringsavtalet och den medicinska evakueringen.

Anf. 33 ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V):

Vi ställer oss bakom Socialdemokraternas samtliga avvikande ståndpunkter.

Anf. 34 REBECCA LE MOINE (MP):

Ordförande! Även vi från Miljöpartiet sällar oss till detta.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Då finns det en avvikande ståndpunkt som är gemensam för S-V-MP och C och så finns det en som är gemensam för S-V-MP. Tolkar jag det rätt då? Ja.

Med dessa avvikande ståndpunkter finns det stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Så har vi dagordningspunkt 6, Kina.

Anf. 36 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Det har vi, herr ordförande. Regeringen väntar sig att diskussionen kommer att fokusera på EU:s relation till Kina inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken inklusive aspekter av ekonomisk säkerhet.

EU:s ansats utgår alltså från synen på Kina som en partner, konkurrent och systemisk rival. I EU:s förbindelser med Kina framhåller regeringen vikten av att EU slår vakt om den regelbaserade världsordningen och folkrätten inklusive mänskliga rättigheter. Sverige och EU har vid ett flertal tillfällen tagit upp situationen för mänskliga rättigheter vid möten med kinesiska företrädare, något som jag också gjorde vid mitt besök i Kina i oktober.

Regeringen avser att understryka att Kinas fortsatta möjliggörande av Rysslands aggression mot Ukraina har en direkt negativ effekt också på Europas säkerhet. EU och Sverige fortsätter att uppmana Kina att avhålla sig från att leverera alla former av militärt stöd till Rysslands krig. EU har infört sanktioner mot ett antal kinesiska företag och privatpersoner som exporterar produkter med dubbla användningsområden och har infört strängare exportkontroll mot kinesiska företag som kringgått EU:s sanktioner, något som regeringen stöder.

Kinas agerande mot Taiwan inger oro. Hot om militärt våld är oacceptabelt. Meningsmotsättningar måste lösas på fredlig väg och på ett sätt som överensstämmer med viljan hos Taiwans befolkning.

Det är tydligt att Kinas agerande inte minst på handelsområdet är en växande utmaning för EU. Handel och ekonomi har på senare tid knutits allt närmare säkerhetsfrågorna givet ett växande skadligt beroende och Kinas utökade användande av exportrestriktioner. Med sin geopolitiska och ekonomiska tyngd kommer det alltid att finnas frågor där EU måste samarbeta med Kina, och det bör ske på ett sätt som är förenligt med våra intressen och grundläggande värderingar.

Som ni känner till diskuterades EU:s handelsrelation med Kina, inklusive de utmaningar som Kinas exportrestriktioner medför, vid FAC handel den 24 november. Vid mötet presenterade kommissionen läget i handelsrelationen och dess utveckling under året. Medlemsstaterna gav tydligt uttryck för den oro som finns kring kinesisk överkapacitet och våra beroenden av kinesiska leverantörskedjor inom kritiska områden. Medlemsstaterna framhöll även att EU måste göra mer för att hantera dessa utmaningar.

Anf. 37 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Det är minst sagt relevant att den här frågan lyfts. När jag läste ståndpunkten hade jag, måste jag erkänna, lite svårt att fullt ut förstå vad den här diskussionen kommer att landa någonstans och vad den kommer att fokusera på.

Jag gick därför tillbaka och läste återsrapporten från i juni för att försöka få lite klarhet, och min fråga blir då om utrikesministern bedömer att diskussionen kommer att vara ungefär på det spår som den var då. Då var

det mycket fokus på just säkerhet, Kinas agerande för att stötta Ryssland och Kina som ett hot mot EU.

Bedömer utrikesministern att diskussionen kommer att handla om det även nu, eller har det senaste årets utveckling gjort att det kommer att vara en större förskjutning till handel? Det är min fråga.

Jag uppfattade också att utrikesministern uttryckte att det här kommer att diskuteras inom ramen för ekonomisk säkerhet, men jag uppfattade egentligen inte begreppet ekonomisk säkerhet i den svenska ståndpunkten. Det skulle vara bra om utrikesministern kunde utveckla lite hur regeringen ser på frågan om ekonomisk säkerhet kopplad just till Kina.

Anf. 38 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Tack, Alexandra Völker, för frågan!

Min bedömning är att den bredare relationen kommer att diskuteras. Då handlar det bland annat om säkerhetsaspekten. Där är det ett mycket allvarligt hinder för vår relation att Kina är en avgörande möjliggörare för Rysslands krigföring mot Ukraina, bland annat genom sin export av produkter med dubbla användningsområden. Det är också ett område där jag var mycket tydlig bilateralt gentemot min kinesiska motpart när jag nyligen besökte Kina.

Men jag tror också att frågan om ekonomisk säkerhet kommer att beröras i ganska stor utsträckning. När vi tidigare hade en informell lunchdiskussion i EU-sammanhang om Kinafrågan kretsade mycket kring just frågan om tillgången till kritiska råvaror, bland annat, och hur vi säkerställer vår säkerhet kopplat till det och minskar våra beroenden.

Allt detta har naturligtvis en utrikespolitisk dimension. Sedan är det lite olika vad olika länder lägger sin tyngdpunkt på. För oss är den viktigaste utrikespolitiska prioriteringen stödet till Ukraina. Därmed blir det också naturligt för oss att ta vår utgångspunkt i hur allvarligt vi ser på att Kina just möjliggör Rysslands krigföring mot Ukraina.

Anf. 39 AIDA BIRINXHIKU (S):

Jag skulle vilja följa upp frågan från Alexandra, som handlade om ekonomisk säkerhet. Det vi har påpekat tidigare i EU-nämnden är att det inte finns med som begrepp i den svenska ståndpunkten. Det framgår inte att den svenska regeringen kommer att vara pådrivande för ekonomisk säkerhet. Det finns inte heller någon hänvisning till den strategi som EU presenterade 2019 om ekonomisk säkerhet och som har uppdaterats och konkretiserats med olika målsättningar.

Det skulle också vara intressant för EU-nämnden och för oss socialdemokrater att veta vad det är Sverige är pådrivande för inom ramen för den här strategin. Är det till exempel att skärpa systemet för investeringsgranskning? Är det forskningssäkerhet som åsyftas?

Det finns en formulering i den sista delen av ståndpunkten, som utrikesministern också redogjorde för, som handlar om att minska kritiska beroenden, vilket vi tycker är bra. Men vi efterfrågar egentligen ett förtydligande om varför begreppet inte finns med i den svenska ståndpunkten och vad Sveriges strategi ska vara när det gäller att ha ett balanserat förhållningssätt i de här frågorna.

2025/26:17
12 december

Anf. 40 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):
Ordförande! Jag tackar för frågan.

Som nämnden känner till för vi dialog med Kina där det är i linje med Sveriges och EU:s intressen och värderingar, till exempel för att främja handel på rättvisa villkor. Det är ett stort problem att svenska företag inte har full tillgång till den kinesiska marknaden på ett sätt som överensstämmer med de internationella handelsreglerna. Det handlar då också om att lösa globala utmaningar, som klimatfrågan, som jag också återkommande har tagit upp.

Samtidigt värnar vi Sveriges och EU:s säkerhet och står tydligt upp för den regelbaserade världsordningen och folkrätten, inklusive respekten för mänskliga rättigheter. Vi värnar också Sveriges och EU:s ekonomiska säkerhet, till exempel genom en effektiv exportkontroll, stärkt motståndskraft och minskade beroenden av enskilda länder när det gäller just kritiska produkter och råvaror. Kinas exportrestriktioner i fråga om sällsynta jordartsmetaller och deras påverkan på svensk och europeisk industri illustrerar varför detta är viktigt. Samtidigt står vi, som sagt, upp för frihandeln, som är helt avgörande för vår konkurrenskraft och vårt välstånd.

Regeringen ser också med stor oro på kinesisk underrättelseverksamhet och säkerhetshotande verksamhet mot svenska och europeiska intressen i stort. För att bemöta eventuella risker kopplade till utländska direktinvesteringar, oavsett ursprungsland, införde Sverige som bekant i december 2023 en lag om ett granskningssystem för utländska direktinvesteringar till skydd för svenska säkerhetsintressen. Jag föreställer mig att man löpande måste se över om den lagstiftningen svarar mot de behov vi har av att skydda svenska intressen på olika sätt. Jag tror att man bör vara öppen för att löpande utveckla den eftersom vi hela tiden ser nya former av sårbarheter.

Anf. 41 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag förstår att det är en komplicerad fråga att hitta bra balanser mellan handel, inflytande och – kort sagt – makt.

Min fråga gäller vad regeringen tycker om effektiviteten i EU:s sanktioner och exportkontroller gentemot kinesiska företag som kringgått EU:s regler. Hur bedömer man den effektiviteten? Finns det ytterligare åtgärder som regeringen skulle vilja se komma på plats?

Jag tog tidigare i EU-nämnden upp företag som Shein och Temu, som inte kan leva upp till de krav som vi ställer på EU:s företag. Detta gör det väldigt svårt för konsumenter att navigera. Man förlitar sig helt enkelt på att vissa krav ska vara uppnådda när man är konsument inom EU.

Anf. 42 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Tack, Rebecka Le Moine, för frågan!

Sverige menar och har uttryckt i olika sammanhang att vi bör driva på för en mer effektiv hantering av de kringgåenden som faktiskt sker. >>>>

Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<<<Det är naturligtvis viktigt att EU fortsätter att titta på detta.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi tar oss vidare till dagordningspunkt 7, Övriga frågor.

2025/26:17

12 december

Anf. 44 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! På morgonen den 15 december anordnas en informell frukostdiskussion med Armeniens utrikesminister. Det kommer även att hållas ett ministermöte med Angola i anslutning till FAC:s möte.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Med detta har vi slut på rådsdagordningen för FAC. Vi tackar utrikesministern med medarbetare för närvaro och deltagande vid dagens sammanträde med EU-nämnden och önskar lycka till i rådet.

Anf. 46 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Trevlig helg!

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Trevlig helg!

§ 3 Miljöfrågor

Klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för miljö den 4–5 november 2025

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för miljö den 16 december 2025

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Vi går från utrikesfrågor till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari.

Vi börjar med en återrapport.

Anf. 49 Klimat- och miljöminister ROMINA

POURMOKHTARI (L):

Jag har ingenting särskilt att återrapportera.

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

En återrapport från den 4–5 november är utskickad. Vi tackar så mycket för den.

Då går vi in på information och samråd inför mötet den 16 december. Vi börjar med punkt 3 på rådsdagordningen, EU:s bioekonomistrategi.

Anf. 51 Klimat- och miljöminister ROMINA

POURMOKHTARI (L):

Herr ordförande! Den 27 november presenterade EU-kommissionen en ny bioekonomistrategi. Rådet ska nu ha ett första åsiktsutbyte om den strategin inför att rådsslutsatser väntas tas fram under det cypriotiska ordförandeskapet.

Bioekonomin är central i klimatarbetet samtidigt som den bidrar med ekonomisk tillväxt, sysselsättning, miljönytta, regional utveckling och landsbygdsutveckling, försörjningstrygghet och motståndskraft. Bioekonomin växelverkar dessutom med den cirkulära ekonomin, där både cirkulära och hållbart producerade biobaserade flöden bidrar till att ersätta fossila resurser.

Under det svenska ordförandeskapet 2023 lyfte Sverige upp bioekonomin på EU:s agenda och tog initiativ till rådsslutsatser om bioekonomin. I dessa uppmanade ministerrådet kommissionen att presentera en uppdaterad strategi. Därför är det välkommet att EU-kommissionen nu har gjort så.

Regeringen analyserar för närvarande kommissionens meddelande och kommer att återkomma till nämnden för samråd kring en mer utvecklad ståndpunkt inför kommande diskussioner i rådet. Men kommissionens övergripande mål med bioekonomistrategin är att stärka den europeiska bioekonomins långsiktiga konkurrenskraft och investeringstrygghet, att främja resurseffektiv och cirkulär användning av biomassa och att säkra konkurrenskraftig och hållbar tillgång till biomassa samt positionera EU som en ledande aktör på den globala marknaden för biobaserade material och innovation.

Våra ingångsvärden i EU:s arbete med bioekonomi är att fasa ut fossila resurser och fossil energi och öka berörda sektorers konkurrenskraft,

inklusive bioenergisektorn. Det är också viktigt att skapa en möjliggörande miljö för olika företag och innovation och att minska administrativa bördor. Ytterligare ett ingångsvärde för oss är möjligheten att utforma en kostnadseffektiv nationell politik. Det anser vi är någonting som bör värnas.

Slutligen anser regeringen även att konkurrenskraft och förenkling är två vägledande värden för arbetet med bioekonomin framåt.

Anf. 52 REBECCA LE MOINE (MP):

Ordförande! Tack till miljöministern för dragningen!

Jag tänkte inleda, innan jag kommer med en avvikande ståndpunkt, med att fråga vad regeringen lägger i begreppet bioekonomi och, särskilt, bioenergi. Vilken typ av bioenergi är det man hänvisar till här?

Anf. 53 AIDA BIRINXHIKU (S):

Jag ska inledningsvis nämna att vi också kommer att återkomma med mer specifika synpunkter när regeringen återkommer med sin ståndpunkt och förslagen blir föremål för överläggning i utskotten och i EU-nämnden.

Det jag vill framhålla nu, på en mer övergripande nivå, är att vi socialdemokrater ser att bioekonomin inte bara spelar en central roll utan en avgörande roll i klimatarbetet. Jag skulle vilja komma med ett medskick vad gäller arbetet framåt. Min tolkning av den ståndpunkt som ministern här redovisade är att det är konkurrenskraft och förenkling som ska vara vägledande för arbetet framåt. Vi socialdemokrater skulle vilja att man lika tydligt redogör för att klimatet också kommer att vara en de vägledande faktorerna för hur regeringen ska arbeta vidare med strategin. Vi menar att det skulle bidra till en mer ambitiös ansats.

Efter överläggningen, eller informationen, i utskottet i går tänkte jag också göra ett medskick kring innovation – att vi behöver ha ett tydligare fokus på innovation, sett till vår innovationsförmåga. Men eftersom det är det talade ordet som gäller och jag uppfattade att ministern uttryckligen nämnde det gör jag inte det medskicket.

Mitt medskick gäller framför allt att det ska vara konkurrenskraft, förenkling och klimatet som ska vara vägledande för arbetet framåt med strategin.

Anf. 54 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Även vi har några medskick. Jag håller med om detta med klimatet. Det vore bra att understryka det. Sedan skulle vi vilja påtala bristen på åtgärder som ska stärka befintliga sektorer inom bioekonomin, till exempel förädlingsindustrier, som vi har en hel del av i Sverige. Strategin saknar verkliga åtgärder för att underlätta för dessa. Det skulle kunna vara ett medskick.

Vi saknar dessutom tydliga referenser i strategin till bioenergins potential när det gäller säkerhet, självförsörjning och civilberedskap. Även det skulle kunna vara bra att ha med, så jag vill lägga även det som ett medskick till vidare diskussion.

Jag tänkte börja med det socialdemokraternas ledamot tog upp, nämligen vilka prioriteringar regeringen ser framför sig för arbetet med den här strategin.

Jag tror att jag förstår vad man tänker, men om man tittar på vad strategin innehåller och vad den syftar till att uppnå är det väldigt tydligt att strategin fokuserar på fyra områden för att stärka bioekonomin i Europa.

Den fokuserar på att skala upp olika innovationer och investeringar i europeisk bioekonomi, och den handlar om hur man på olika sätt ska bygga nya ledande marknader för biobaserade material och teknologier. Den innehåller också resonemang om hur vi över hela värdekedjan ska lyckas stärka tillgången till biomassa och om hur vi ska utnyttja globala möjligheter. Det är fokuset för den här strategin.

I den kontexten blir det väldigt naturligt att vi från svensk sida lyfter fram de prioriteringar vi gör gällande konkurrenskraft, förenkling och vår förmåga att ta till oss av strategins mål.

Det här är en strategi som inte innehåller några lagförslag utan snarare handlar om hur vi från europeisk sida bättre kan främja innovationen i den här sektorn. Den pekar exempelvis på en översyn av vissa rättsakter som har olika hållbarhetskrav i sig, men då är det rättsakterna som innehåller hållbarhetskraven.

Om man menar och lyfter fram poängen att vi på ett bättre sätt behöver låta klimatet vara vägledande i den här strategin så undrar jag hur. Om strategin handlar om innovation, regelförenkling och hur vi stärker upp värdekedjan undrar jag hur vi stärker det strategin ämnar åstadkomma genom att låta klimatet vara vägledande?

Det vore intressant att veta om det finns några tankar om hur det skulle gå till, givet att den här strategin alltså inte handlar om att exempelvis titta på hållbarhetskrav eller på det sättet hantera bioekonomifrågorna. Den här strategin handlar om hur Europa ska bli ledande i att skala upp våra innovationer och våra investeringar, om hur den här marknaden ska kunna utvecklas och om hur vi ska stärka bioekonomin i Europa på det viset.

Självklart vill man som klimatminister på olika sätt värna klimataspekten i olika lagar och strategier, och det gör vi i Europa. Jag är övertygad om att vi också gör det i denna bioekonomistrategi. Strategin i sig handlar dock inte om lagförslag kring klimat och hållbarhet på det sättet, så det vore intressant att höra om det finns några konkreta tankar om vad som gör att klimatet blir vägledande på ett annat sätt än det såklart redan är för oss svenskar.

Frågan om bioenergi togs upp från både Centerpartiets och Miljöpartiets håll. Det vi rent konkret lägger i begreppet är såklart olika biobaserade material. Vi ser allt biobaserat material från land och hav som en del av vår biobaserade energi. Energi från olika typer av biobaserade råvaror är det vi tänker oss när vi talar om bioenergikontexten. Exempelvis är väl fjärrvärme från skoglig bioekonomi det allra tydligaste.

Så resonerar regeringen – i det här skedet, ska jag säga. Det är fortfarande ett tidigt skede. Diskussionerna kommer fortfarande att vara på en väldigt övergripande nivå, men regeringen välkomnar på olika sätt att vi ersätter fossil råvara med biomassa. Det är Sveriges vilja i detta.

Anf. 56 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Tack, ministern, för redogörelsen av hur ministern förhåller sig till vår fråga om klimatet!

Vi socialdemokrater tycker att det är viktigt att klimatet nämns i just de här sammanhangen som något prioriterat. Genom att det står att detta tydligt är ett av de övergripande målen menar vi att det också blir tydligt att bioekonomin är en del av svaren när det gäller substituerandet av fossila material. Det handlar också om att stå upp för ett svenskt skogsbruk som levererar både när det gäller kolsänka och när det gäller ett uttag som är möjligt för substituerandet.

Vi menar att det har varit en svensk linje väldigt länge att ha klimatet som ett övergripande mål när det gäller bioekonomin, också för att det strategiskt är väldigt bra att Sverige visar upp att detta kan vara en del av lösningen när det gäller att nå hållbarhetsmål.

Det handlar alltså inte om att diskutera enskilda mål när det gäller klimatlagstiftning eller om att adressera något specifikt direktiv, utan det handlar om att ha en vägledande princip för bioekonomin.

Jag tror egentligen att vi skulle kunna vara överens om detta, så det förvånar oss att det finns en ovilja att skriva in klimatet i sammanhanget, för det känns ju så väldigt naturligt.

Det är några svar på ministerns frågor – även om det kanske framför allt är vi som ska ställa frågorna.

Anf. 57 AIDA BIRINXHIKU (S):

Vi kommer som sagt att återkomma med de specifika synpunkterna när det i överläggningar i utskotten och i EU-nämnden blir mer konkret hur man arbetar vidare med strategin.

När det gäller vad som är vägledande för regeringens arbete framåt vill jag rent konkret påpeka att vi välkomnar konkurrenskraft och regelförenkling, men vi vill inte att det ska ske på bekostnad av klimatet. Vi tycker att det här går hand i hand, och vi tycker att det därmed också ska framgå tydligare av regeringens ståndpunkt.

Vi tror också att det hade inneburit en högre ambitionsnivå i ståndpunkten i arbetet – att detta är någonting som ska förenas och att vi inte minst ska använda vår innovationsförmåga för att öka takten och accelerera klimatomställningen.

Därav vidhåller vi vår ståndpunkt att det här ska vara en av de vägledande aspekterna i regeringens fortsatta arbete med strategin.

Anf. 58 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag tackar för svaren.

Det jag saknar i den här och väldigt många andra frågor är perspektivet om biologisk mångfald. Jag har ingenting emot innovationer från biogena källor, men jag tycker inte att elda upp ekosystem kan klassas som en innovation. Det är detta vi sysslar med väldigt mycket vad gäller fjärrvärmen.

Vi måste se källan till detta. Sättet vi avverkar och tar fram denna resurs – som vi sedan eldar upp i fjärrvärmen – är kalavverkning, och det är på alla sätt väldigt destruktivt för biologisk mångfald. Jag hade gärna sett att man också tittade på och synkade den här strategin med

skogsstrategin, som EU också har slagit fast, där man tydligt säger att kalavverkningar bara ska ske i undantagsfall.

Att elda är längst ned på EU:s avfallshierarki. Man kan på intet sätt kalla det för en innovation, utan vi ska ju använda skogen för långlivade produkter. Då kan man kanske prata om substitution. Det är väldigt bra att ersätta cement med byggnader i trä, men vi förädlar inte skogen i någon stor utsträckning över huvud taget, utan de allra flesta avverkningar och nedhuggna träd i Sverige kommer att användas till kortlivade produkter.

Man behöver helt enkelt backa några steg för att se till att den skog som tas ut tas ut på ett skonsamt sätt i linje med EU:s skogsstrategi, det vill säga mer naturnära och hyggesfria produkter. I ett andra steg behöver man se till att det som plockas ut kan gå till långlivade produkter och att den resursen alltså används för just innovationer, så vi kan ha ett förädlingsvärde i Sverige. Det skulle också gynna svenska skogsägare att kunna få bättre betalt för sin skog.

Det är väldigt bekymmersamt att det inte finns en hänsyn eller en koppling mellan den här strategin och hållbarhet i aspekten biologisk mångfald. Jag menar att det inte heller är synkat med andra strategier som finns inom EU och som borde vara väldigt nära kopplade.

Med detta sagt vill jag anmäla en avvikande ståndpunkt från Miljöpartiets sida gällande att det inte har tagits hänsyn till biologisk mångfald.

Anf. 59 Klimat- och miljöminister ROMINA
POURMOKHTARI (L):

Jag utrönte inte riktigt någon fråga, men jag kan väl från regeringens sida göra reflektionen att det i exempelvis förnybartdirektivet, som nyligen reviderades, finns en väldigt tydlig reglering av hur biomassa ska användas samt olika regleringar av biomassans hållbarhet och hur olika delar av trädet ska få användas i EU.

Regeringen ser inga behov av att ytterligare reglera detta i bioekonomistategin, utan vi menar att den här strategin bör ha ett fokus på just hur Europa ska kunna ersätta fossila material med biomassa – någonting som Sverige är en väldigt god ledare inom.

Det är ett fält där vi vill se till att våra innovationer och våra företag klarar sig så bra som möjligt. Det är det som bör vara fokuset. Vi tycker som sagt att det är positivt att kommissionen efter att Sverige under vårt ordförandeskap initierade diskussionen om de här behoven nu lägger fram detta.

Man behöver se vilka behov den svenska industrin har, och jag menar att den inte har behov av ytterligare regleringar av hur träden får användas utan snarare behov av att vi främjar den här marknaden och ser till att vi kan fasa ut mer fossilt material.

Jag konstaterar också att det med dagens reglering i lagstiftningen kommer fram ganska många bekymrade skogsägare och pratar om att det allra smartaste egentligen vore att förstöra biologisk mångfald så att man vet att man kan få avverka. Detta är ju en konsekvens av oklokt utformade lagar. Det blir helt enkelt så att kalhyggen snarare är en bra metod, eftersom du förstör den biologiska mångfalden så pass mycket att du tillåts använda din skog.

Det måste vi komma bort från. Vi måste hitta bra lagstiftning som ser till att vi värnar exempelvis hur svenska skogsägare kan bruka sin skog hållbart. Det gör vi inte främst i den här strategin tror jag, utan det finns många andra utrymmen för detta inom EU:s lagstiftning. Jag kan konstatera att vi står en bit ifrån varandra i resonemangen kring de här frågorna – allra främst kring hur man lyckas främja biologisk mångfald inom det här fältet.

Nu har ett initiativ som sagt tagits, som vi välkomnar, där det finns ett fokus på att fasa ut fossilt material och ersätta det med biomassa. Vi kommer som sagt att återkomma för samråd kring den utvecklade ståndpunkten.

Anf. 60 ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V):

Vänsterpartiet instämmer i det Miljöpartiet framförde. Vi ansluter oss till deras anmälda avvikande ståndpunkt.

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande ståndpunkter från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Slutsatser om Europas miljö 2030 – Att bygga ett mer klimatresilient och cirkulärt Europa.

Anf. 62 Klimat- och miljöminister ROMINA

POURMOKHTARI (L):

Herr ordförande! Det danska ordförandeskapet föreslår att rådet vid sitt möte den 16 december ska anta slutsatser om Europas miljö 2030 med fokus på klimateresiliens och cirkulär ekonomi.

Slutsatserna har under hösten diskuterats i rådsarbetsgruppen för miljö med målsättningen att de ska antas vid miljørådet den 16 december. Vid Corepermötet i onsdags uttryckte samtliga medlemsländer en positiv granskningsreservation, vilket innebär att slutsatserna är redo att antas vid miljørådet nästa vecka.

Rådsslutsatserna om halvvägsöversynen av det åttonde miljöhandlingsprogrammet, som antogs i juni förra året, pekar särskilt ut klimateresiliens och cirkulär ekonomi som två av de tematiska områden där det finns behov av att gå vidare med vidare åtgärder för att lyckas nå 2030-målen i miljöhandlingsplanen.

Den danska ordförandeskapet har valt att behandla dessa områden för att ge medlemsstaterna möjlighet att påverka inriktningen för kommande förslag från kommissionen med koppling till klimateresiliens och cirkulär ekonomi. De förväntas presenteras under hösten 2026.

Regeringen kan ställa sig bakom uppmaningen till kommissionen att presentera den överenskomna bilagan med en förteckning över åtgärder för att uppnå prioriteringarna i miljöhandlingsprogrammet.

Kommissionen planerar att presentera ett förslag på ett integrerat ramverk för klimateresiliens och riskhantering under hösten 2026. Kommissionen använder nu genomgående begreppet klimateresiliens i stället för, som tidigare, begreppet klimatanpassning. Med detta initiativ vill kommissionen etablera en mer ambitiös, heltäckande och sammanhängande EU-strategi för klimateresiliens och beredskap som omfattar både enskilda

medlemsstater och EU som helhet.

Klimatförändringarna påverkar Europa i allt större utsträckning, och regeringen anser därför att rådsslutsatserna bör välkomna arbetet med ett europeiskt integrerat ramverk för klimatresiliens. Både kommissionens initiativ och slutsatserna innehåller många aspekter som överensstämmer med den svenska klimatanpassningsstrategin, exempelvis ett ökat fokus på innovation, konkurrenskraft och näringslivets roll även i detta. Regeringen betonar vikten av att arbeta samordnat med klimatanpassning, krisberedskap, civilt försvar och sektorsintegrering av klimatanpassningsarbetet.

Regeringen välkomnar ett ökat EU-samarbete på områden där det finns ett tydligt europeiskt mervärde, exempelvis när det gäller gränsöverskridande risker.

Kommissionen planerar att presentera en rättsakt om den cirkulära ekonomin under hösten 2026. Med det här initiativet vill kommissionen stärka den inre marknaden för avfall och sekundära råvaror, öka tillgång och efterfrågan, säkerställa återvinningskapacitet och förbättra lönsamheten för dessa marknader. Detta initiativ kommer även att adressera elavfall för att säkerställa en effektiv insamling och återvinning av kritiska råmaterial.

Regeringen välkomnar arbetet med rättsakten om den cirkulära ekonomin. Vi ser detta som ett sätt att stärka motståndskraften och konkurrenskraften. Vi ser också att akten täcker hela avfallshierarkin. Det är positivt att slutsatserna visar värdet av enkla regler, minimerad regelbörda, bättre integration av cirkularitet i produktdesign, implementering av beslutad lagstiftning, en välfungerande inre marknad för återvunnet material, begagnatmarknaden och cirkulära affärsmodeller.

Regeringen värnar även den regelbaserade frihandeln och framhåller bioekonomins vikt för en cirkulär ekonomi. Regeringen anser att rådsslutsatserna generellt reflekterar svenska ståndpunkter och föreslår därför att Sverige ställer sig bakom dem.

Anf. 63 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Jag tackar ministern för informationen.

Vi socialdemokrater välkomnar rådsslutsatserna och även stora delar av regeringens förslag till ståndpunkt. Det här är ju extremt viktiga områden som man behöver ha starkt fokus på framöver.

När det gäller klimatresiliens vet vi att väldigt många samhällen i EU är hårt drabbade av den globala uppvärmningen. Vi ser ett alltmer akut behov av en strategi för hur man ska hantera detta. Ett cirkulärt förhållningssätt är ju svaret på väldigt mycket när det gäller hur vi ska ta oss an klimatförändringarna.

Det finns mycket bra i regeringens ståndpunkt som vi kan ställa oss bakom. Vi skulle dock vilja trycka mer på en sak.

I ståndpunkten tar man upp avfallshierarkin. Jag väntade lite för att höra om den muntliga redogörelsen skulle innehålla något om det som vi nämnde i miljö- och jordbruksutskottet i går om att vi skulle vilja få till detta med att se avfall som resurser och vara tydliga med det. Centern har tidigare anmält en avvikande ståndpunkt. Vi håller med om de meningar som fanns i den, och vi har som sagt också uttryckt detta i miljö- och jordbruksutskottet.

Vi tycker att det är viktigt att regelverket inklusive tillämpningen av avfallshierarkin reformeras så att sekundära material som kan återanvändas eller återvinnas tydligt klassificeras som resurser i stället för avfall. Det skulle vi vilja ha med.

Samtidigt vill vi säga att vi tycker att ministern ska rösta ja för Sveriges räkning.

Anf. 64 ANNA LASSES (C):

Jag vill naturligtvis lyfta fram vår reservation, som Jytte Guteland just redogjorde för. I samma reservation, från ett tidigare utskottsmöte, finns det också en mening som trycker på livsmedelsförsörjning ur ett beredskapsperspektiv.

Med detta vill jag alltså hänvisa till vår reservation från den 27 november.

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Vill ledamoten anmäla en avvikande ståndpunkt? Jag frågar för att vara säker på att vi pratar om samma sak.

Anf. 66 ANNA LASSES (C):

Ja, exakt.

Anf. 67 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag tackar ministern för dragningen på den här punkten.

Det är självklart viktigt att detta kommer på plats. Jag saknar dock, som vanligt, naturperspektivet. Det hade varit väldigt effektivt att satsa på naturbaserade klimatlösningar när man jobbar med klimatesiliens.

I Europeiska miljöbyråns rapport fick vi ganska färsk siffror om hur naturen mår. I Sverige bedöms 52 procent av arterna och 77 procent av naturmiljöerna vara i dåligt ekologiskt skick. Detta är alarmerande. Här finns en samhällsekonomisk vinst att göra genom att tackla både klimat och biologisk mångfald, gifta ihop dem och jobba med klimatanpassning bland annat med naturbaserade klimatlösningar.

Vad gäller cirkulariteten är det otroligt viktigt att börja i rätt ände. Detta är någonting som vi från Miljöpartiet har värnat i alla steg. Det står att åtgärder för att stimulera efterfrågan på högkvalitativa återvunna material kan övervägas. Vi menar att det skulle vara bra om man kunde skärpa det så att det inte bara står att detta kan övervägas. Det skulle vara väldigt viktigt att få in som ett tydligt krav i den svenska ståndpunkten.

Vi menar att den här akten behöver innehålla kraftfulla förslag för att stimulera efterfrågan på återvunna material. Det skulle kunna handla om skärpta kvotplikter för nyproduktion, minimikrav i offentlig upphandling med mera.

Bland det första man gjorde på den svenska sidan var att ta bort den sänkta momsens för reparationer, vilket vi tycker var beklagligt. Vi hoppas att sådant kan komma som en effekt av den här inriktningen. Det måste bli enklare och billigare att reparera och inte bara återvinna.

En annan sak, som jag har nämnt på flera punkter och som nämnden kanske är trött på att höra om, gäller problemet med att varor importeras i stora mängder till EU från bland annat sajter som Temu och Shein. De

förstör för personer som vill konsumera medvetet och hållbart, eftersom de här produkterna har visat sig innehålla ämnen som inte förenliga med de lagar och regler som vi har inom EU:s marknad. Vi måste försöka mota detta på något sätt så att secondhandmarknaden inom EU inte förstörs av dessa produkter.

Anf. 68 ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V):

Ordförande! Vänsterpartiet resonerar på ett liknande sätt som Socialdemokraterna. Även vi vill ansluta oss till Centerpartiets avvikande ståndpunkt från utskottet.

Anf. 69 Klimat- och miljöminister ROMINA
POURMOKHTARI (L):

Herr ordförande! Jag kan bara kort nämna att det är viktigt att prioritera i en sådan här diskussion och i en förhandling. Vi märker väldigt tydligt att det finns en stor potential i Europa att ta vara på Europas resurser på ett klokare sätt. Om vi ska prioritera mellan de olika behov som finns inom den cirkulära ekonomins utveckling är det alldeles uppenbart att en sak som att ha bättre cirkularitet i vår produktdesign är helt avgörande. Vi måste producera saker så att de är hållbara och så att de går att återanvända och återvinna – det är en helt avgörande faktor. Att den svenska regeringen exempelvis väljer att prioritera en sådan sak i diskussionerna kring den här akten tycker jag är väldigt viktigt om man menar allvar med att uppnå cirkulär ekonomi.

I diskussionerna om den här akten menar vi att det är väldigt positivt att det finns gott om resonemang kring enkla regler och minimerad regelbörda. Om man ska få europeiska konsumenter att minska sin import av till exempel kinesiska produkter, som orsakar extremt stora fossila avfall, som är producerade med fossil energi och smutsiga kemikalier och som innehåller hormonstörande och cancerframkallande ämnen, måste man kunna konkurrera med dessa produkters prisnivå. Då måste man ha mindre regelbörda.

I Europa har vi, genom alla dessa akter, en regelbörda som ökar kostnaderna och gör att människor slutar köpa europeiska produkter och i stället importerar produkter som är skadliga både för klimatet och miljön och som förorenar naturen.

När den här regeringen väljer att prioritera exempelvis enkla regler och minimerad regelbörda, bättre integration av cirkularitet i produktdesign och hur vi ska lyckas implementera mycket av den lagstiftning som redan har beslutats lägger vi, menar jag, verkligen grunden för en välfungerande cirkulär marknad. Det är så vi resonerar kring den här akten.

Anf. 70 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande ståndpunkt från Centerpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, en annan avvikande ståndpunkt från Centerpartiet och en tredje avvikande ståndpunkt från Miljöpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Övriga frågor. Har statsrådet något att säga här?

Anf. 71 Klimat- och miljöminister ROMINA
POURMOKHTARI (L):
Jag har inga övriga frågor att redogöra för just nu.

2025/26:17
12 december

Anf. 72 AIDA BIRINXHIKU (S):

Jag ser att kommissionen kommer att informera om 2025 års lägesrapport vad gäller förenkling. Jag undrar om ministern har några inledande reflektioner kring förslaget från i onsdags om ett initiativ till miljöomnibus.

Anf. 73 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag inser att det är helt upp till miljöministern om hon vill svara på detta. Med tanke på att det har hållits stora internationella möten, inte minst klimattoppmötet, undrar jag om miljöministern skulle vilja reflektera lite kring utfallet. Det skulle vara intressant att höra.

Anf. 74 Klimat- och miljöminister ROMINA
POURMOKHTARI (L):

Herr ordförande! Förslaget gällande miljöomnibus analyseras fortfarande inom Regeringskansliet; det kom ju väldigt nyligen.

Kommissionen kommer att ge en lägesrapport om regelförenklingen. Det är en årlig lägesrapport om regelförenkling och minskad administrativ börda samt genomförandet av olika lagstiftningar och efterlevnaden på miljöområdet. I rapporten för 2025 påpekar man att det har gjorts betydelsefulla framsteg inom det arbete som pågår från kommissionens sida med regelförenkling.

Regeringen välkomnar det arbete som EU-kommissionen gör inom förenklingsområdet. Vi menar att det är alldeles avgörande för konkurrenskraften. En viktig poäng som regeringen vill lyfta fram i detta sammanhang är att det måste leda till verkliga förenklingar för europeiska företag. Än så länge handlar det såklart mycket om resonemang i tal och i rapporter, men vad händer i slutändan för europeiska företag, som upplever en väldigt ansträngande regelbörda och administrativ börda från europeisk lagstiftning?

Det finns lagstiftningsakter som redan nu är under förhandling och som enligt kommissionen medför omfattande regelbörda, och det är här vi menar att krutet bör läggas. Vi tycker att det är väldigt viktigt att regelbördan hålls nere under hela lagstiftningsförfarandet. En viktig del i det är att det finns grundliga och rättvisande konsekvensutredningar där alla tre EU-institutioner samarbetar för att minska och förebygga regelbörda under förhandling så att det sedan också syns i praktiken. Det är lite så vi resonerar kring 2025 års rapport, och vi ser fram emot att höra kommissionens lägesrapport.

När det gäller miljöomnibusförslaget är det en produkt som fortfarande analyseras av regeringen då den kom så sent som för ett par dagar sedan.

Miljöpartiet frågade om COP 30. Detta möte genomfördes som bekant i Belém den 10–22 november. Mötet föregicks av ett högnivåmöte där kungen och drottningen deltog tillsammans med EU-ministern. Utfallet blev dessvärre en besvikelse; det kan vi tydligt konstatera.

Sverige och EU drev på för en årlig process inom klimatförhandlingarna som stärker genomförandet av de nationella

klimathandlingsplanerna, och från svensk sida lyfte vi fram de olika lösningar som Sverige och svenska bolag kan erbjuda inom olika sektorer för att öka takten inom klimatarbetet. Vi vill helt enkelt att arbetet blir mer konkret och handlar mer om hur vi kan både exportera och samarbeta kring lösningar för minskade utsläpp.

Utfallet blev i stället att två rapporter ska föreläggas COP 31 och att det ska genomföras workshoppar med utbyten av erfarenheter avseende genomförandet av nationella klimathandlingsplaner. Vi kommer såklart att bidra i detta arbete och verka för att det håller en hög ambitionsnivå, också när det gäller utfallet.

Jag vill också nämna att det finns en ny handlingsplan för klimat och jämställdhet, vilken förhandlades fram under svensk ledning tillsammans med Chile. Här tycker vi att vi ser positiva förändringar.

Men mötet blev som sagt en besvikelse, och vi märker att EU möts av ett starkt motstånd i förhandlingarna, framför allt från arabgruppen, som konsekvent motsätter sig utfall och beslut som uppfattas öka takten i att minska utsläpp. Detta är en utmaning som vi kommer att behöva arbeta vidare med och motsätta oss vid varje möte. Här behöver EU fortsätta att vara den ledande rösten för att det fossila ska fasas ut eftersom det ligger bakom den globala uppvärmningen.

Anf. 75 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi tackar statsrådet med medarbetare för deltagande vid dagens sammanträde med EU-nämnden och önskar lycka till vid rådet, trevlig helg och god jul.

§ 4 Allmänna frågor

EU-minister Jessica Rosencrantz

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 17 november 2025

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 16 december 2025

2025/26:17
12 december

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar EU-minister Jessica Rosencrantz med medarbetare hjärtligt välkomna till dagens sammanträde i EU-nämnden.

Vi börjar med en återrapport.

Anf. 77 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Allmänna rådets senaste möte hölls den 17 november i Bryssel, och jag företrädde Sverige vid mötet. Nämnden har tagit del av den skriftliga återrapporten, och jag har inget ytterligare att tillägga.

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går in på rådsdagordningens punkt 3, Den fleråriga budgetramen för 2028–2034.

Anf. 79 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Detta är som ni vet lite av en följetong. Nämnden har tagit del av den kommenterade dagordningen där regeringen beskriver sin ståndpunkt.

Det danska ordförandeskapet går mot sitt slut. Deras mål har varit att ta fram ett första utkast i den så kallade förhandlingsboxen, och för att nå dit har vi alla arbetat intensivt sedan förslaget kom i somras. Förhandlingsboxen är som ni vet ett dokument som samlar de frågor av horisontell, finansiell, politisk och principiell betydelse som sedan ska behandlas i den centrala budgetförhandlingen. Under hösten har delar av boxen presenterats och förhandlats. Nu har vi en konsoliderad version på bordet.

Vi är fortfarande tidigt i processen. Det är många delar som är klamrade eftersom det råder delade meningar. Även de delar som inte är klamrade kan ändras ända in i slutet. Men vi arbetar utifrån principen att inget är klart förrän allt är klart. Det är en svår balansgång med så många olika och ofta motstridiga intressen, och därför tar vi små steg framåt.

Det första steget har varit att identifiera vilka delar som ska ingå i boxen. Fokus har hittills legat på kvalitativa delar, övergripande principer och struktur. De faktiska siffrorna kommer först under 2026. Vi kommer att se många versioner innan slutförhandlingarna, som tidigast sker i slutet av nästa år.

Detta är den fjärde behandlingen av MFF i allmänna rådet sedan förslaget presenterades i juli. I oktober diskuterades horisontella aspekter som förenkling, förutsägbarhet och styrning samt delar av rubrik 2 Konkurrenskraft, välstånd och säkerhet. I november behandlades rubrik 1 Jordbruk, fiske, sammanhållning samt program för migration, gränsförvaltning och inre säkerhet. Nästa vecka tar vi även upp rubrik 3

Globala Europa och rubrik 4 Administration samt intäktssidan. Men eftersom syftet är att förbereda Europeiska rådet kommer alla delar av förhandlingsboxen att vara på bordet. Syftet är att förbereda det första sifferlösa utkastet av förhandlingsboxen inför Europeiska rådets möte nu i december.

Två stora frågor under hösten har varit den moderniserade strukturen med färre program och rubriker och om medel under rubrik 2 ska fördelas merit- och excellensbaserat eller med geografisk spridning.

Sverige stöder tillsammans med likasinnade den moderniserade strukturen och en meritbaserad fördelning.

Rubrik 1 har som bekant en annan logik. Där styrs fördelningen inom strukturfonderna i huvudsak av ekonomiskt välstånd.

För Sverige har det varit avgörande att få in något om rabatten i förhandlingsboxen. Tillsammans med de andra rabattländerna har vi skickat samordnade textförslag. Det har verkligen inte varit en lätt sak, men i den senaste versionen, som kom i tisdags, ingår en skrivning om rabatter. Det ser vi som en stor seger för Sverige.

Rubrik 3, som rör EU:s utrikespolitik, diskuteras för första gången nästa vecka. Vi välkomnar den föreslagna inriktningen för globala Europa med mer sammanhängande, flexibel och effektiv finansiering.

Sverige verkar för en ändamålsenlig utrikesbudget som omfattar stöd till Ukraina och närområdet, föranslutningsstöd, utvecklingssamarbete, internationella partnerskap och humanitärt bistånd. Vi välkomnar fortsatt stöd till Ukraina och vill att storlek och sammansättning anpassas efter landets behov, inklusive makrofinansiell stabilitet, reformer, återhämtning och uppbyggnad, samt stöd för EU-närmande. Det kan innebära ytterligare lånefinansiering.

När det gäller rubrik 4, Administrativa utgifter, arbetar vi för att hålla kostnaderna nere som en följd av effektiviseringar och teknisk utveckling.

På intäktssidan föreslår kommissionen flera ändringar i nuvarande system samt nya egnamedelskomponenter. Vår kritiska inställning till nya intäktskomponenter är välkänd och förankrad i riksdagen. Här har inget ändrats. När det gäller förändringar i nuvarande system är vi mer öppna. Vi analyserar förslagen och utvärderar dem på deras egna meriter.

Anf. 80 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! EU-nämndens beredningsgrupp informerades också i veckan av respektive statssekreterare.

Precis som EU-ministern säger är man i ett tidigt skede av processen, och som också uttrycks i den långa ståndpunkten kommer detta att utvecklas och uppdateras. Detta arbete kommer vi att behöva följa. I det stora hela delar vi regeringens uppfattning i de ingångar som föredras här, inte minst när det gäller den budgetrestriktiva linjen samt att den svenska avgiften ska hållas nere och att den svenska rabatten ska värnas.

Men för tydlighets skull får EU-ministern gärna läsa upp den skrivning om rabatten som finns i förhandlingsboxen. Jag tyckte nämligen inte att detta var helt lätt att se, men kanske är det bara jag som inte läser tillräckligt väl. Det är som sagt viktigt att den svenska rabatten finns med och värnas.

När det gäller gemensam upplåning ska det verkligen vara ett undantag och inte en norm, och skattepolitiken ska vara nationell.

Som EU-ministern säger handlar detta mer om struktur, och då är det viktigt att Sverige, som också sägs här, fortsätter att sätta fokus på att budgeten ska handla om konkurrenskraft, säkerhet, motståndskraft och beredskap. Men det är bra att i alla sammanhang också lyfta fram stödet till Ukraina och även den gröna tekniska omställningen och utvecklingen.

I denna nya struktur, som regeringen accepterar, vill vi trycka på vikten av att hålla i detta med respekten för rättsstatens principer och de grundläggande rättigheterna samt den generella villkorlighetsförordningen. En del i att man kan acceptera den nya strukturen är att kommissionen hävdar att det ska vara lättare att applicera den.

Vi kommer inte att anmäla någon avvikande ståndpunkt, utan se detta som medskick.

Vi tycker dock att regeringen skulle kunna vara lite tydligare med hur man värnar Sverige i den nya strukturen, inte minst när det gäller den fond som ska inrättas under rubrik 1, alltså den nationella och regionala partnerskapsfonden. Den har det ju varit diskussion om. Det är viktigt att säkerställa ett regionalt inflytande genom hela processen samt att detta ska bli ett stöd som utjämnar skillnader, att arbetsmarknadens parter får vara med enligt en partnerskapsprincip och att miljö och djurvälstånd finns med hela vägen eftersom jordbrukspolitiken ingår här. Det handlar också om att bevaka en liten men viktig del för många, nämligen socialfonden.

Vi anmäler som sagt ingen avvikande ståndpunkt, utan ta detta som viktiga medskick till regeringens fortsatta förhandlingar. Och förtydliga gärna detta med rabatten så att vi kan känna oss trygga med att den faktiskt finns med i den förhandlingsbox EU-ministern hänvisar till.

Anf. 81 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Jag kommer inte heller att anmäla avvikande ståndpunkt, men jag har ett gäng medskick eller inspel eller vad ministern nu vill kalla det.

Först och främst är vi lite oroade över att det eventuellt kan bli en nationalisering med den nya strukturen. Vårt medskick där är att verkligen hålla utkik efter det. Om vi har en europeisk budget ska den gå till gemensamt uppsatta mål, och detta ska vara tydligt för alla. Ett exempel där nationalisering kan vara dåligt är om det blir fler nationella regler som kan vara ett hinder för framför allt företag och handel.

Vi är naturligtvis positiva till det ökade fokuset på konkurrenskraft, inom både NRP-fonden och konkurrenskraftsfonden.

Vi hoppas att regeringen verkligen bevakar klimatet och att det inte nedprioriteras.

Vi vill se en fortsatt tydlig decentralisering och upprätthålla den regionala representationen i beslutsfattandet så att det inte blir alltför mycket nationalisering där.

Vi är precis som regeringen djupt skeptiska till nya egna medel, så där säger vi: Go for it!

När det kommer till rättsstatens principer och demokratiåset är vi oerhört positiva och skulle till och med vilja vidareutveckla det. Det får gärna omfatta fler brott mot de fundamentala rättigheterna, och vi skulle också gärna se en form av klimatlås, alltså samma idé, så att säga.

Gemensamma ekonomiska resurser ska gå till gemensamma mål, läser jag här i mina anteckningar, men det har vi redan talat om.

Flexibilitet i de olika boxarna, eller vad de nu ska kallas, är naturligtvis bra, men det måste vara tydligt och enkelt att följa och förstå. Även om det är bra med flexibilitet, så att man kan agera snabbt, måste det finnas en långsiktighet i det.

Vi står för den frugala hållningen, med två undantag. Om budgeten sväller lite grann tycker vi att det ska gå dels till Ukraina, naturligtvis, dels till klimatet och den gröna omställningen. Det kan absolut vara befogat att öka budgeten lite grann utifrån just de två bitarna. Det får helt enkelt inte bli så att man kapar för mycket på Ukraina och klimatet i iveren att komma ned till 1 procent. Då får budgeten hellre svälla lite så att de två delarna får plats.

Det stod inte så mycket om klimat och miljö, bara en mening, och det är väl den enda invändning man möjligtvis kan ha mot den svenska ståndpunkten. Jag kommer dock inte att anmäla avvikande ståndpunkt där.

Även vi står bakom att klimat och konkurrenskraft är väldigt viktigt liksom säkerhet, inklusive Ukraina. Vi tycker också att biståndet är en oerhört viktig del med tanke på att Europa nu är världens största biståndsgivare, med det ansvar som detta innebär i en värld med ökade behov och minskat givande.

Anf. 82 ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V):

Ordförande! Vänsterpartiet är överens med regeringen om de stora dragen. Vi delar dock inte regeringens syn på migrationspolitiken. Vi har inga problem med ekonomiska satsningar på området, men vi ser gärna att pengarna går till en bättre flyktingpolitik, inte till återvändandehubbar och förvar. Vi står därför fast vid vår tidigare avvikande ståndpunkt.

Med anledning av att regeringen välkomnar förslaget inriktning – en budget med större fokus på säkerhet och försvar – undrar jag: Anser regeringen att EU ska finansiera försvarsutgifter?

Anf. 83 REBECCA LE MOINE (MP):

Ordförande! Tack, ministern, för dragningen!

Jag vill börja med lite frågor. Den frugala eller budgetrestriktiva linjen är väl känd och väl förankrad här.

När det gäller egna medel och om det skulle kunna innebära en sänkt avgift som kan ersätta en del av bni-avgiften och också gynna Sverige relativt andra länder och heller inte vara ett problem för den svenska konkurrenskraften utan kanske snarare tvärtom: Håller man fortfarande lika hårt i den principen då, eller finns det andra aspekter som man så att säga vill gå till mötes?

Jag instämmer i det Centerpartiet sa om att Ukraina och klimatet är två väldigt viktiga frågor. Vi menar att det inte vore konstigt att göra ett avsteg från den frugala linjen med tanke på vikten av att värna dessa frågor.

Punkt 22 i boxen handlar om det som ska öronmärkas för klimat för att uppnå Parisavtalet. Där vill jag från Miljöpartiet göra det starka medskicket att vi bör verka för att man ska landa i en så hög siffra som möjligt. Det bör man driva hårt. Det är också viktigt att EU har ett svar på Kunming–Montreal-avtalet så att vi inte tappar i förtroende i de internationella FN-förhandlingarna. När vi är på plats lovar vi mycket,

men sedan kan vi inte följa upp det med reella satsningar i vår långtidsbudget.

Vi har ibland hört att klimatet är ett av de prioriterade områdena. Där kommer jag återigen, envist och upprepande, att försöka lyfta in naturaspekterna. Jag menar att de hör starkt ihop. I den senaste rapporten från Europeiska miljöbyrån fick vi siffror som utvärderar hur det ekologiska skicket är i Sverige och andra EU-länder. I genomsnitt är 62 procent av arterna i EU i dåligt ekologiskt skick, och 81 procent av alla naturmiljöer i EU är i dåligt skick. Detta tillsammans med en eskalerande klimatkris kommer sannolikt att leda till stora kriser.

Utifrån det möte som vi hade i en lite mindre grupp vet jag att det fanns ett förslag om att ha en krismekanism så att man kan låna pengar för att lösa kriser, men regeringens svar var att det går att göra på andra sätt. Det kan jag sympatisera med, men det är nog viktigt att vi förstår att vi med stor sannolikhet kommer att få se fler naturkatastrofer också inom EU till följd av de accelererande miljökriserna.

En annan sak gäller själva strukturförändringen, där jag ser en risk. De kritiska röster som är negativa gentemot EU som organisation för ofta fram centralisering som ett sätt att fatta beslut längre och längre från EU-medborgarna. Jag tycker att det är lite oroväckande om den kritiken i värsta fall visar sig vara riktig vad gäller till exempel att försöka fatta beslut nära och se till att MFF:en också gagnar och gynnar de regionala frågorna, dels jordbrukspolitik, dels miljö och liknande, som jag har varit inne på.

Jag ser med oro på att fonder som Life kommer att smälta samman med större fonder. Då kanske det blir svårt att konkurrera med andra delar som handlar om grön omställning, alltså att det blir industrisatsningar snarare än naturskydd.

Det är viktigt att det finns möjligheter att tjäna på restaureringslagen. Den är väldigt ambitiös, men vi måste tänka på dem som står för nyttan, alltså både biologisk mångfald och djurvelfärd – alla de värden som vi värnar om från Sveriges håll. Svenska bönder måste helt enkelt få möjligheter och ekonomiska incitament att göra jobbet.

Med detta sagt instämmer jag i det som Vänsterpartiet förde fram. Vi har samma syn vad gäller migrationspakten. Inte heller det är något nytt, vare sig för ministern eller för nämnden.

Men detta, herr ordförande, anmäler jag en avvikande ståndpunkt från Miljöpartiet som heter duga.

Anf. 84 ORDFÖRANDEN:

Det är svårt att inte hålla med.

Anf. 85 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Tack för många olika medskick!

Jag börjar uppifrån och ned och tar Socialdemokraterna först. Vi har fått ett utkast till box. Det handlar i hög grad om vilka frågor som ska vara föremål för förhandlingen. Rabattfrågan omnämns allra sist i dokumentet, i punkt 127. Där står: "The current GNI corrections will be [discontinued] OR [maintained]."

Medlemsstaterna har inte kommit överens om hur rabatterna ska se ut, men vi behövde få in rabatten i förhandlingsboxen för att det över huvud

taget ska finnas med en fråga om rabatter. Det finns många länder som absolut inte vill ha in dem i diskussionen. Det är därför det är formulerat på ett annat sätt än vad vi i slutändan vill att man ska komma fram till. Det handlar om att vi måste se till att rabatterna finns med i diskussionen, och det gör de alltså nu. I de ursprungliga förslagen fanns rabatter inte med över huvud taget.

Det fanns en del olika synpunkter om struktur och också frågor kopplade till Ukraina och klimat. Vi har haft samtal om detta många gånger här, men jag ska säga det tydligt igen: Vad gäller stödet till Ukraina finns inga vanliga principer. Med detta menar jag att vi är öppna för att titta på olika typer av lösningar i alla delar. Vi är konstant pådrivande när det gäller både frysta ryska tillgångar, som är en annan diskussion, och budgetutformningen. Där är vi väldigt tydliga.

Vi behöver ändå verka för en minskad budgetvolym. Annars kommer länder som är hur expansiva som helst att säga att Ukrainastödet ska läggas ovanpå en redan väldigt stor budget. Det är klart att vi måste hålla fast vid huvudprincipen att budgeten måste vara begränsad i omfattning, precis som en nationell budget måste vara, men Ukraina kommer alltid att ha en särställning. Det vill jag understryka.

Klimataspekterna är också en av regeringens viktiga prioriteringar, tillsammans med konkurrenskraft. Här ser vi att det finns möjligheter till synergieffekter, att det ena förstärker det andra. Där finns ett förslag från kommissionen, att 35 procent av budgeten ska vara allokerad till både klimat och miljö. Det är en ökning från 30 procent, som det var tidigare. Där ingår som sagt också miljö och biodiversitet, så det är inte bara klimatfrågor.

När det gäller frågan om strukturen, som flera har varit inne på, tycker vi i grund och botten att det är positivt att det finns en större flexibilitet i budgeten. Budgeten ska gälla i många år, så det är bra att det finns viss flexibilitet för EU att möta nya utmaningar. Det är också bra att det i vissa delar, såsom rubrik 1 om de nationella planerna, fortfarande finns en del öronmärkta medel för till exempel sammanhållnings- och jordbrukspolitik. Därutöver finns medel som inte är öronmärkta, och det tycker vi egentligen är positivt. Det ger större flexibilitet för medlemsstaterna att använda pengarna utifrån egna behov. Det var vad jag ville säga om strukturen.

När det gäller hur planer ska tas fram i praktiken, som Matilda Ernkrans var inne på, är det viktigt att ha en tydlig dialog och inflytande från regionala aktörer, såsom regioner och andra parter. Vi har skickat ut flera förslag på remiss, och vi kommer att fortsätta att diskutera med de olika berörda intressenterna. Här behöver vi ha en i grund och botten platsbaserad inställning. Det är alltså bra att vi nationellt kan se hur vi vill utforma vår politik, men vi ska givetvis värna partnerskapsprincipen, det vill säga att vi samverkar med de andra berörda aktörerna. Kort sagt: Ja, regioner och andra kommer att vara involverade, och förslag har gått ut på remiss.

Hur en sådan plan ska utformas är något helt nytt, så vi kommer att behöva klia oss i huvudet lite när det gäller exakt hur vi ska upprätta strukturen och likaså hur det ska se ut på myndighetsnivå. Det fordrar självfallet delaktighet.

Det var många medskick från Centerpartiet. Jag kanske inte kommer att kommentera alla. Jag tror att vi är överens om mycket, och jag har varit inne på en del. Både Anna Lasses och Matilda Ernkrans lyfte upp rule of law, så låt mig återigen understryka att regeringen driver på för full konditionalitet här. Vi tycker egentligen inte att en enda euro ska betalas ut ur budgeten till ett land som bryter mot rättsstatens principer. Eftersom budgeten är ett enhällighetsbeslut är det klart att det kommer att bli en rejäl strid att ta, för det finns uppenbarligen länder, som jag knappast behöver namnge, som tycker precis tvärtom.

Vi är dock en stor grupp like-minded som driver de här frågorna, och jag skulle säga att Sverige, Finland och möjligen någon till går allra längst. Men det kommer att bli en rejäl kamp, och det är oerhört viktigt att hålla i detta. Det handlar om hela EU:s trovärdighet att vi inte betalar ut medel till länder som exempelvis Ungern.

Jag vandrar vidare till Vänsterpartiets inlägg, där jag noterar en avvikande ståndpunkt när det gäller migrationen. Det är vi vana vid från båda sidor, så jag kommenterar inte det mer än så. Däremot var det en fråga om huruvida EU ska finansiera försvarsutgifter. Jag tycker att det är jätteintressant, för det är en delvis ny roll för EU när man nu pratar så mycket om försvar och säkerhet.

Vår ingång är att försvarsutgifter primärt är en nationell utgift och att Nato är vår primära militära allians. Därför är det viktigt att EU inte ersätter utan kompletterar Nato på olika sätt. Där brukar vi säga att det finns en roll inte minst vad gäller det försvarsindustriella perspektivet, det vill säga att vi ser till att Europas försvarsindustri kan leverera det medlemsstaterna egentligen behöver.

Det kan handla om gemensamma upphandlingar och om att komma fram till gemensamma standarder som underlättar för försvarsindustrin att med viss långsiktighet och framförhållning planera för vad som kommer att efterfrågas. I rena budgetpengar kan det också handla om sådant som militär mobilitet, alltså att man väger in perspektivet militär mobilitet i en del insatser som EU redan i dag har på exempelvis infrastrukturens område.

Det finns alltså utrymme för en del sådana satsningar, men bulken av investeringar ligger givetvis fortsatt på nationell nivå. Det är självklart också Nato som sätter våra förmågemål och liknande, även om EU sedan kan facilitera det genom olika beslut och genom att se till att försvarsindustrin kan möta upp. Ungefär där någonstans skulle jag säga att vi befinner oss i den frågan.

Sedan var det Miljöpartiets inlägg. Jag har nog svarat på en del, inklusive detta att det finns ett förslag om att en andel av budgeten ska gå till miljö och klimat.

När det handlar om frågan om egna medel, som är ganska specifik, uppfattar jag att det finns en ganska bred samsyn om den i Sveriges riksdag. Vi har en kritik mot nya egna medel. Den som har varit med i andra diskussioner där man har tittat närmare på hur dessa egna medel kan påverka den svenska avgiften kan nog rent krasst konstatera att det finns förslag gällande egna medel som skulle gynna Sverige ekonomiskt, det vill säga minska vår EU-avgift. Det är bland annat gränsjusteringsmekanismen CBAM men framför allt ETS, det vill säga utsläppshandelssystemet, och elavfallsavgiften. De beräknas minska Sveriges EU-avgift.

Vad gäller förslagen Tedor och CORE, det vill säga tobaksrelaterad skatt och avgiften – som det kallas – från företag i EU är det än så länge lite mer oklart exakt vad effekten skulle bli. Vi har inte heltäckande dataunderlag för att kunna räkna på det, men utifrån de avgränsade uppgifter som finns indikeras en minskad avgift med Tedor och en ökad avgift med CORE, alltså företagsavgiften. Det är väl bra att veta.

Som din fråga antyder, Rebecka Le Moine, är vi villiga att gå med på förslag om nya egna medel om det gynnar oss. Egentligen har vi dock en mer principiell inställning i frågan om nya egna medel, nämligen att vi inte vill utöka EU:s befogenheter att hämta inkomster från medlemsstaterna. Det är liksom vår grundläggande ingång.

Sedan är det också så, märker jag, att de länder som vill driva på för en större budget i största allmänhet slänger in det ena förslaget om nya egna medel efter det andra. Pengarna ska dock fortfarande tas någonstans ifrån. Jag tror därför att vi som värnar budgetrestriktivitet och en ansvarsfull finansiering har all anledning att också av den anledningen hålla emot vad gäller nya egna medel. Men det kommer att bli långa förhandlingar om detta, och det är bra att ändå ha fakta på bordet om hur det faktiskt skulle påverka vår avgift.

Jag tror att jag svarade på det mesta.

Anf. 86 ORDFÖRANDEN:

Om inte är det ändå begripligt med tanke på att det var ett ganska stadigt batteri med frågor! Om någon upplever att någonting har missats tar vi upp det, men jag ser ingen mer som önskar ordet.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med en avvikande ståndpunkt från Miljöpartiet och en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Övriga frågor.

Anf. 87 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Det finns det inga.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

Då går vi över till dagordningspunkt 5, Förberedelser inför Europeiska rådets möte den 18–19 december 2025.

Anf. 89 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Nästa vecka, den 18–19 december, träffas stats- och regeringscheferna i Europeiska rådet. Vid allmänna rådets möte kommer utkastet till slutsatser inför mötet i Europeiska rådet att behandlas. På den preliminära dagordningen står Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, den kommande fleråriga budgetramen, EU:s utvidgning, säkerhet och försvar, konkurrenskraft och geoekonomi, Mellanöstern samt migration. Statsministern kommer inför mötet att samråda om svenska ståndpunkter.

Den fleråriga budgetramen har vi just gått igenom, så jag dröjer mig inte kvar vid den. Det som kan konstateras är att de två riktigt stora frågorna på detta möte i Europeiska rådet är den fleråriga budgeten och stöd till Ukraina.

Vad gäller Ukraina kommer det stora fokuset att ligga på hur EU ska finansiera ett omfattande stöd i närtid. Ukrainas behov är både omfattande och brådskande. För att hålla igång staten och samtidigt kunna stå emot de fortsatta ryska angreppen kommer extern finansiering att behövas, och här måste EU ta sitt ansvar.

Sverige driver på för att ett beslut ska kunna fattas vid mötet i Europeiska rådet om ett reparationslån baserat på de immobiliserade ryska tillgångarna. Det skulle innebära en omfattande finansiering över de kommande två åren. Parallellt med ett starkt stöd till Ukraina måste vi öka pressen på Ryssland, inte minst genom att gå vidare med ett tjugonde sanktionspaket som slår hårt mot energiexport och den ryska skuggflottan.

När det kommer till Mellanöstern har utrikesministern redan varit här och samrått om regeringens ståndpunkt. Jag vill kort instämma i att det är välkommet att FN:s säkerhetsråd har antagit en resolution som godkänner fredsplanen för Gaza. Det är ett viktigt steg för att nå ett varaktigt slut på kriget och det ofattbara civila lidandet. Det är centralt att humanitärt tillträde säkerställs, att alla förnödenheter släpps in och att hjälporganisationer tillåts verka obehindrat. Hamas måste avväpnas och kan inte tillåtas ha en plats i ett framtida styre av Gaza.

Europeiska rådet kommer också att ha en strategisk diskussion om EU:s utvidgning och interna reformer. En framtida utvidgning av EU kommer att ha stor säkerhetspolitisk och ekonomisk betydelse. Det är en geopolitisk investering som kommer att göra oss starkare, säkrare och rikare, men processen måste vara meritbaserad. Bara de länder som genomför de nödvändiga reformerna kopplat till demokrati, rättsstat och en fungerande marknadsekonomi kan välkomnas in i EU.

Dessa höga krav på kandidatländerna måste matchas av höga krav på oss själva att förmå fatta beslut om nästa steg när kandidatländerna har uppfyllt villkoren. Det är inte hållbart att Ungern fortsätter blockera Ukrainas och Moldaviens framsteg trots att kommissionen bedömer att länderna är redo att gå vidare.

Vidare väntas konkurrenskraft och geoekonomi diskuteras. Det är bra att frågan om konkurrenskraft fortsätter stå på Europeiska rådets dagordning, och denna gång handlar det mer specifikt om geoekonomi. Den senaste tiden har det varit mycket turbulens kopplat till en alltmer offensiv och protektionistisk global handelspolitik. Hur EU förhåller sig till andra geopolitiska aktörer såsom USA och Kina är centralt för svenska företag och konsumenter.

Samtidigt är vi tydliga: Parallellt med att vi hanterar geopolitiken måste vi göra vår egen hemläxa. Det bästa för EU:s röst i geopolitiken är en stark och konkurrenskraftig europeisk ekonomi, och i förlängningen är detta en uppenbar förutsättning för europeisk säkerhet. Här är det inte minst viktigt att stärka den inre marknaden och ta bort kvarvarande hinder, minska den administrativa bördan genom det pågående regelförenklingsarbetet, stärka EU:s kapitalmarknad, få fler frihandelsavtal på plats och diversifiera vår handel.

Vidare återkommer migrationsfrågan till Europeiska rådets möte. Det är viktigt att migrations- och asylpakten nu genomförs i alla länder samtidigt som mer måste göras för att både minska den irreguljära migrationen och effektivisera återvändandet.

Slutligen återkommer även säkerhet och försvar till dagordningen. Det intensiva arbetet med att stärka europeisk försvarsberedskap måste fortsätta, och här är regeringen pådrivande.

Anf. 90 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr ordförande! Regeringen har presenterat ståndpunkter som följer dagordningen, och det är bra. Vi har haft utrikesministern hos oss, och när det gäller Mellanöstern anmälde Socialdemokraterna avvikande ståndpunkter under den punkten. De kvarstår även här, så där anmäler jag en avvikande ståndpunkt.

EU-ministern nämner reparationslånen här. Det är ju oerhört viktigt att finna vägar framåt för att ge ett långsiktigt finansiellt stöd till Ukraina. Det är viktigt för Ukraina, men det är också viktigt för Europa. Det är även viktigt för att ta tillbaka kontrollen och inte låta andra hålla på och styra och ställa om detta. Det är också viktigt att se till att vi kan använda de frysta ryska tillgångarna.

Vi väntar på ett skriftligt samråd i den här frågan, men vi fick även lite information från utrikesministern under den punkten. Det är jätteviktigt att någonting kommer på plats, och EU-ministern får gärna säga någonting om hur Sveriges strategi ser ut framåt för att beslut faktiskt ska kunna fattas.

I det häradet vill jag ställa frågan om det ändå inte är så att Sverige behöver förbereda sig på att den nya amerikanska säkerhetsstrategin kommer att diskuteras både i allmänna rådet och i Europeiska rådet. Det får EU-ministern gärna säga någonting om. Om det är så kan det nämligen vara rimligt att även berätta hur Sverige ser på säkerhetsstrategin. Det kommer dessutom nya uppgifter som jag inte vet hur man ska hantera; det kom nya uppgifter i medierna i dag om att det finns någon variant av säkerhetsstrategin där en plan uppenbarligen är att Trump vill att ett antal länder ska lämna Europeiska unionen.

När det gäller den amerikanska administrationen finns det alltså mycket oro, kan man väl säga för att uttrycka det milt. På ett sätt säger USA att man inte ska lägga sig i andra länders angelägenheter, men det man lägger sig i mest är Europas angelägenheter. Då är Europa ändå ett av världens mest utvecklade demokratiska system.

Det här blev en lite lång utläggning, men som sagt: Är det inte så att det här kommer att diskuteras när man möts i allmänna rådet eller i Europeiska rådet? Vad kommer Sverige i så fall att säga då?

Anf. 91 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Jag börjar med de frysta ryska tillgångarna, som jämte budgetdiskussionen är en av de två riktigt stora frågorna på det här mötet.

Först och främst har vi, bland annat genom ett brev som Sverige tog initiativ till och som har gått från statsministern och de övriga nordiska och baltiska länderna, verkligen tryckt på att vi behöver ett beslut på det här ER-mötet. Brevet har gått till kommissionens ordförande och Europeiska rådets ordförande. Det har varit ett sätt att verkligen ge ordförandena för kommissionen och Europeiska rådet stöd i arbetet för att se till att vi får ett beslut på plats.

Jag noterar också att det som i vanliga fall är António Costas ambition, det vill säga att hålla möten som bara pågår i en dag, i det här fallet har

ersatts med ganska tydliga besked om att man är villig att sitta längre om så krävs. Det är alltså ett sätt att se på det: We've got all night – eller all weekend, eller vad man nu säger. Vi behöver ett beslut på det här mötet i Europeiska rådet; det är vårt tydliga besked från Sveriges sida.

Vi ser också helt uppenbart ett beslut om de frysta ryska tillgångarna som den absolut bästa vägen framåt. Det är både det bästa sättet att ge stöd till Ukraina och det mest rimliga verktyget gentemot våra egna skattebetalare, och därtill är det ett sätt att se till att Ryssland får betala för den skada man har orsakat i Ukraina. Skulle rådet inte landa i att använda just de frysta ryska tillgångarna är vi beredda att titta även på andra alternativ, ska sägas, men det är den absolut bästa vägen.

Vi har sagt att vi har förståelse för de invändningar som kommer från exempelvis Belgiens sida men att både Belgien och andra länder måste förstå att det finns en kostnad även i att göra ingenting – liksom att läget är akut. Pengarna tar slut i Ukraina under våren, så vi behöver ett beslut om detta. Där någonstans ligger vi alltså. Jag skulle säga att vi finns bland dem som verkligen framhårdar allra tydligast och skarpast i att det krävs ett beslut i denna del.

När det gäller den nya amerikanska säkerhetsstrategin kommer det inte att vara en egen dagordningspunkt, för att säga det uppenbara. Men när 27 länder möts och diskuterar geoekonomi och konkurrenskraft är det klart att väldigt många olika aspekter att finnas med. Det är mycket möjligt att den strategin lyfts upp i ett eller annat sammanhang kopplat till detta.

Det kommer också att finnas andra intressanta eller viktiga amerikanska dokument. Vi väntar på en strategi från Pentagon, till exempel. Det är mycket av detta man kan diskutera och analysera.

Om man ändå ska säga någonting om den här strategin kan man konstatera att en del är välkänd materia, det vill säga förväntningar på Europa att göra mer kopplat till vår egen säkerhet. Det är saker vi har hört förr, om än i en annan ton, men det är saker som vi behöver göra. Vi behöver ta större ansvar för vår egen säkerhet.

Migrationsfrågorna uppfattar vi snarare tvärtom. Europa har gjort en gigantisk omläggning i många delar och har nu en mer stram och ansvarsfull migrationspolitik för att kunna hantera integrationen.

Sedan finns det en del saker i strategin som vi inte håller med om. Det handlar exempelvis om synen på europeisk demokrati och yttrandefrihet.

Ja, det här dokumentet finns, men redan innan det kom fanns det all anledning för Europa att fundera kring hur vi stärker vår egen försvarsförmåga, hur vi diversifierar våra handelsberoenden runt om i världen och våra andra beroenden för att stå mer stadigt själva och hur vi stärker vår egen ekonomi.

Mycket kommer tillbaka till att om Europa ska vara en kraft att räkna med måste vi såklart förmå att ta ansvar för vår egen säkerhet, men vi måste också ha en robust ekonomi. Allt detta hänger ju samman. Ja, vi ska prata om vad som händer i andra delar av världen, men vi måste också vara väldigt fokuserade på våra egna beslut för att stärka oss själva.

Anf. 92 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Vi vill återigen understryka att det är av oerhört stor vikt för Ukraina och Europa att vi faktiskt får fram ett beslut om ett långsiktigt finansiellt stöd till Ukraina. Vi ger allt stöd i detta.

Vi har ändå ett medskick när det gäller relationen till USA. Vi har sagt det förut och vill säga det igen: Det känns som att EU:s och Europas ledare behöver ta något slags gemensamt grepp och ta fram en strategi för hur vi ska hantera att det gång på gång blir uppenbart att den här administrationen inte är Europas bästa vän och att det inte riktigt går att lita på det. Där skulle jag vilja göra medskicket att det är dags att kliva fram, helt enkelt.

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Med det konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Förenkling, med två underpunkter.

Anf. 94 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Under dagordningspunkt 6 a ska rådet få en presentation av den årliga rapporten om kommissionens förenklingsarbete, vilket kommer att vara utgångspunkt för en diskussion.

Under dagordningspunkt 6 b ska någon eller några utvalda kommissionärer informera om framsteg inom sina respektive områden i ljuset av målsättningarna om förenkling, genomförande och tillämpning.

Regeringen välkomnar det arbete som EU-kommissionen gör inom förenklingsområdet. En viktig poäng är att det måste leda till verkliga förenklingar för våra europeiska företag. Regeringen är mycket aktiv i arbetet och har lagt fram egna konkreta förenklingsförslag på bordet inom många områden. Flera av dessa finns nu i de förslag som kommissionen presenterar.

De lagstiftningsakter som redan är under förhandling medför enligt kommissionen en omfattande regelbörda. Det är viktigt att regelbördan hålls nere under hela lagstiftningsförfarandet. Det är viktigt att göra rätt från början, till exempel genom konsekvensanalyser.

För att uppnå ett ändrat synsätt på regelbörda under pågående och kommande lagstiftningsförhandlingar behöver alla de tre stora EU-institutionerna samarbeta om arbetssätt och metoder för att minska och förebygga regelbörda.

Anf. 95 AIDA BIRINXHIKU (S):

Vi vill följa upp det vi tidigare sagt i EU-nämnden och berörda utskott om regelförenklingar. Vi välkomnar arbetet för att minska onödiga administrativa kostnader, framför allt för de mindre företagen. Vi tycker att det är viktigt att det också blir träffsäkra regelförbättringar som gör det lättare för företag att göra rätt.

Med det sagt vill vi återigen understryka att det här inte bör innebära en sänkt ambitionsnivå när det gäller klimatomställningen och att det inte ska försämra skyddet för arbetstagares rättigheter, miljö, konsumenter eller hälsa. Vi skulle vilja att regeringen lyfter fram även de aspekterna i den svenska ståndpunkten.

Vi vet att det är många svenska företag som ligger i framkant i hållbarhetsarbetet. Vi ser risker för att det här innebär ryckighet som undergräver de stabila och långsiktiga spelregler som många svenska företag efterfrågar och att man därmed inte riktigt tar hänsyn till den

konkurrensfördel som det innebär för många svenska företag att ligga i framkant i det här arbetet.

Jag noterade att ministern nämnde behovet av konsekvensanalyser. Här vill vi också understryka hur viktigt det är att regeringen säkerställer att det sker adekvata konsekvensanalyser som tar sikte på hur det här faktiskt påverkar svenska jobb och svensk konkurrenskraft.

2025/26:17
12 december

Anf. 96 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Självklart vill vi bibehålla höga ambitionsnivåer på bland annat de områden som ledamoten nämnde. Sedan måste man vara ärlig med att den samlade regelbördan måste ned. Inom ramen för det gäller det att hitta de bästa möjliga konstruktionerna så att vi kan bibehålla en hög ambitionsnivå men ändå lyckas minska regelbördan.

Jag tycker att ett bra exempel är omnibuspaketet om CBAM, alltså gränsjusteringsmekanismen för koldioxid. Med de justeringar som kom med detta omnibuspaket omfattas 91 procent av företagen inte längre av reglerna medan 99 procent av alla inbäddade utsläpp fortfarande täcks. Det vill säga att vi kommer åt 99 procent av utsläppen men har sett till att undanta de små företagen för att verkligen se till att det inte blir krångligt och svårt.

Det är bara ett exempel. Det jag menar är att det måste till en balans här. Det är lätt att säga att vi ska bibehålla en hög ambitionsnivå, men om det i praktiken leder till att vi inte ser över regelbördan har vi ju inte kommit någon vart. Vi måste alltså vara smarta i fråga om hur vi utformar systemen på bästa möjliga sätt. Ambitionerna ska fortsätta vara högt ställda, men ambitionen att minska regelbördan måste också vara på riktigt.

Jag hoppas att vi är ganska överens om att regelbördan måste ned, men det kommer som sagt att kräva att man är klok i utformningen av reglerna framåt.

Anf. 97 AIDA BIRINXHIKU (S):

Vi är överens om att regelbördan måste minska, framför allt för de mindre företagen.

Det jag återkommer till när den här typen av arbete och processer är föremål för samråd i EU-nämnden är att det för mig är något anmärkningsvärt att just den svenska positionen inte lyfter fram den gröna omställningen och de aspekterna.

Ministern vet att vi har många svenska företag som ligger i framkant i hållbarhetsarbetet. Det här riskerar att leda till ryckighet för företag som har anpassat sina affärsmodeller och gjort rätt, vilket riskerar att försätta dem i ett sämre läge.

Det är också därför vi socialdemokrater envisas med att återkomma med den här avvikande ståndpunkten. I den diskussion som förs med regeringen är min uppfattning absolut att man värnar dessa aspekter, men jag undrar varför det inte återkommer i de ståndpunkter som finns från den svenska regeringen. Det här är ju ett viktigt intresse att bevaka från Sveriges håll. Det är ju helt avgörande för våra företag när det gäller deras konkurrenskraft.

Anf. 98 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Det är ju inte en ny diskussion – vi har haft den tidigare, även i det här rummet, vid många tillfällen.

Jag kan trygga ledamoten med att det är välkänt att Sveriges position i EU-sammanhang är att vi ska ha högt ställda mål, till exempel på klimatområdet. Vi var ett av de länder som allra tydligast drev på för ett 90-procentsmål till 2040, alltså att minska utsläppen med 90 procent till 2040 – delvis i uppförsbacke, ska sägas, mot många länder som tyckte precis tvärtom. Här är jag stolt över det svenska ledarskapet, men jag är också stolt över att vi förmår se båda sidor av samma mynt. Det vill säga att vi behöver ha högt ställda ambitioner, men vi måste också på riktigt ha ambitionen att minska regelbördan.

Om det är något vi ofta trycker på från svensk sida är det just förutsägbarheten för våra svenska och europeiska företag. Förutsägbarhet är viktigt, men det är också viktigt att regelverken är klokt utformade. Jag möter många företagare som säger att exempelvis kraven på hållbarhetsrapportering och annan reglering är alltför omfattande och hämmar deras möjligheter att lägga pengar på innovation och investeringar som på riktigt kan göra klimatnytta. Det måste till balans i den exakta utformningen, men jag kan absolut konstatera att Sverige fortsätter vara ett av de länder som går i framkant för att hålla i våra högt ställda ambitioner.

Jag är snarare nervös över att vänstersidan i politiken, också i Europaparlamentet, inte tycks mena allvar alla gånger med att man verkligen vill ha den här regelförenklingsagendan. Då vill jag bara understryka, apropå geoekonomi och situationen i världen, hur oerhört viktigt det är att vi inte bara pratar om regelförenkling för att när förslag väl kommer på bordet rösta nej. Vi måste verkligen våga ha en mycket ambitiös agenda för att få ned den samlade regelbördan. Där hoppas jag att det finns samsyn i flera olika politiska läger. Annars är jag orolig för Europas framtid och om vi ska kunna stå oss mot andra viktiga konkurrenter runt om i världen.

Anf. 99 REBECCA LE MOINE (MP):

Ordförande! Det är något som har varit uppe tidigare, och eftersom det är det talade ordet som gäller känner jag att jag inte behöver anmäla en avvikande ståndpunkt om hur viktigt det är utifrån Miljöpartiets synpunkt att det här inte leder till försämrade krav vad gäller miljö, klimat, djurvälstånd och arbetstagares rättigheter. Det tycker jag har bekräftats muntligen. Men jag tänker att det gärna kunde vara en del av den ståndpunkt som vi tar del av skriftligen framöver om det är så att vi är överens om de här principerna. Som jag tolkade den muntliga diskussionen finns det enighet om dem.

Jag tycker också att principen ”tänk småskaligt först” bör vara vägledande. Den principen välkomnar jag. Jag blev väldigt glad när jag läste det som en del av den svenska ståndpunkten. Där tänker jag att det kan vara naturligt att lägga till de andra värdeorden som vi från vänstersidan, om man nu ska säga det, ofta lyfter fram. Kanske kan det också vara ett sätt att förekomma nervositeten över bristande stöd från vänstersidan att säkra att de här värdena finns med från början som vägledande principer.

Med det sagt instämmer jag, men jag tycker att det har tagits emot i det muntliga. Därmed anmäler jag ingen avvikande ståndpunkt här.

2025/26:17
12 december

Anf. 100 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Jag vill understryka det som statsrådet tar upp. Jag håller fullständigt med i den frågan.

Angående Green Deal kan man klicka på den och se att det finns kanske hundra rutor med regler. Alla vill det bästa och ska ha livrem och hängslen på alla håll, men till sist gör detta att man inte kan göra någonting. På något vis måste det lösas upp och förändras så att det blir användbart.

Vi har ett svenskt företag som jobbar med nedbrytbart material och har fantastiska lösningar. Men skrivningarna inom Brysselkonceptet är så detaljerade att det företaget inte ens kan verka i Europa. Om de inte kan fortsätta i Sverige måste de ta sig utanför Europa.

Det är egentligen detta som är kärnan i det vi diskuterar, som jag ser det. Jag ville bara dela den tanken med er.

Anf. 101 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med vad jag tolkar som en avvikande ståndpunkt från Socialdemokraterna.

Med det rör vi oss vidare till dagordningspunkt 7, Slutsatser om utvidgningen.

Anf. 102 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Under den här dagordningspunkten är avsikten att rådet ska anta slutsatser om EU:s utvidgning. Rådsslutsatserna utgör rådets svar på kommissionens utvidgningspaket, som presenterades den 4 november.

Slutsatserna, som nu förhandlas, redogör bland annat för rådets syn på reformläget i de tio länder som nu omfattas av EU:s utvidgningsprocess. Det är Albanien, Bosnien och Hercegovina, Georgien, Kosovo, Moldavien, Montenegro, Nordmakedonien, Serbien, Ukraina och Turkiet.

Slutsatserna pekar på utvidgningens betydelse för att främja fred, säkerhet och välbefinnande i Europa, vilket regeringen välkomnar.

Slutsatserna bekräftar vidare vikten av att länderna når upp till högt ställda reformkrav för att ett medlemskap i unionen ska kunna bli aktuellt.

Rättsstatens principer, demokrati samt välfungerande ekonomier och förvaltningar står fortsatt i centrum. Även detta betonas i slutsatserna, som regeringen avser att stödja.

Slutsatserna lyfter särskilt fram de fyra kandidatländer som kommissionen i sitt utvidgningspaket lyfter fram som de länder som under året tydligt har visat politisk vilja och genomfört reformer. Dessa fyra är Montenegro, Albanien, Moldavien och Ukraina. Sverige har i förhandlingarna verkat för att inkludera tydliga budskap om vikten av att ta nästa steg i Ukrainas och Moldaviens EU-anslutningsprocesser. 26 medlemsstater är eniga om att kluster ett, grundläggande rättigheter, kluster två, inre marknaden, och kluster sex, yttre förbindelser, redan borde ha öppnats för båda länderna i linje med kommissionens positiva bedömning av deras reformframsteg.

Att en medlemsstat fortsätter att blockera öppnandet av det första förhandlingsklustret med Ukraina är ytterst beklagligt. Sverige har också

drivit och fått gehör för budskap om betydelsen av EU:s grundläggande värden och Köpenhamnskriterierna och om vikten av en meritbaserad utvidgningsprocess, rättsstatens principer, mediefrihet, korruptionsbekämpning, civilsamhällets möjligheter att verka och vikten av att kandidatländerna ansluter sig till EU:s viseringspolitik och EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik.

Förhandlingar pågår just nu om slutsatstexten. På grund av Ungerns uttalade motstånd mot att nämna Ukrainas EU-närmande i texten kan det hända att rådet inte lyckas nå enighet om slutsatserna, som i så fall sannolikt tar formen av ett ordförandeskapsuttalande från Danmark.

Ordförande! Jag kom tillbaka sent i går från det möte som det danska ordförandeskapet tillsammans med Ukraina anordnat i Lviv med EU-ministrarna från EU:s medlemsstater. Syftet med mötet var att bekräfta EU:s stöd för Ukrainas anslutningsprocess och uppmärksamma Ukrainas framsteg. 26 medlemsstater kom överens om att ta nästa steg i den tekniska arbetsprocessen, som inleddes tidigare i år.

I anslutning till allmänna rådets möte den 16 december planeras en mellanstatlig konferens med Montenegro för att provisoriskt stänga fem kapitel om jordbruk, fiske, företagande samt fri rörlighet för tjänster och kapital.

Anf. 103 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för detta och konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Lagstiftningsplanering: gemensam förklaring om EU:s lagstiftningsprioriteringar för 2026.

Anf. 104 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Under denna punkt väntas rådet godkänna en gemensam förklaring av EU:s lagstiftningsprioriteringar för 2026. Bakgrunden är att rådet, kommissionen och Europaparlamentet sedan 2016 tar fram denna typ av underlag för att underlätta planeringen av arbetet.

Regeringen välkomnar den huvudsakliga inriktningen i den gemensamma förklaringen. Den ligger i linje med den inriktning som angetts i kommissionens arbetsprogram och som i stora delar speglar regeringens EU-prioriteringar. Regeringen kan därför ställa sig bakom ett antagande av den gemensamma förklaringen om EU:s lagstiftningsprioriteringar för 2026.

Anf. 105 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag kan notera att det inte ser ut som att man riktigt svarar på de frågor som jag bevakar vad gäller miljö, klimat och liknande. Jag tycker att det borde komma in så tidigt som möjligt om man ska ha större chans att verkligen inkorporera dem. Det gäller exempelvis de FN-avtal som EU har varit med och förhandlat om med ganska hög svansföring.

Det hade känts viktigt, också för trovärdighetens skull, att få med miljöpolitiken i det här.

Anf. 106 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Som jag har varit inne på tidigare kommer Sverige fortsätta att driva på för högt ställda klimatmål och miljöambitioner parallellt med exempelvis regelförenklingsagendan. Jag tror att vi har diskuterat detta.

Det här är fortsatta ambitioner, och det är viktigt för Sverige. Nu har jag inte alla produkter framför mig, men det är självklart viktigt att vi avancerar också på det området.

Vi räknar inte med så mycket diskussion på den här punkten, och i grund och botten överensstämmer detta i stort med regeringens prioriteringar.

Anf. 107 ORDFÖRANDEN:

Var det en avvikande ståndpunkt eller ett medskick från Miljöpartiet?

Anf. 108 REBECCA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag är inte säker på hur vanligt det är att man anmäler en avvikande ståndpunkt på den här typen av punkter. Jag känner mig dock inte så tryggad av svaret. Jag anmäler därför detta som en avvikande ståndpunkt så att vi får något kul att läsa i protokollet sedan.

Anf. 109 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande ståndpunkt från Miljöpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Den europeiska planeringsterminen 2026: färdplan.

Anf. 110 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Under denna punkt ska rådet få en presentation av ordförandeskapet av kommande ordförandeskaps färdplan eller planeringsöversikt för den europeiska planeringsterminen 2026.

Den europeiska planeringsterminen är som ni vet ett ramverk för samordning av den ekonomiska politiken, finanspolitiken, arbetsmarknadspolitiken och socialpolitiken inom EU.

Ramverket omfattar bland annat EU:s finanspolitiska regler men också makroekonomisk övervakning och riktlinjer för sysselsättningspolitiken. Hanteringen av terminen sker i olika rådsformationer, och allmänna rådets roll är samordnande.

Terminen inleds i slutet av varje år när kommissionen presenterar det så kallade höstpaketet och löper fram till juli, då rådet antar landsspecifika rekommendationer.

Vi väntar oss ingen diskussion under denna punkt.

Anf. 111 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Övriga frågor.

Anf. 112 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Jag kan bara kort säga att det under punkten Övriga frågor kommer att hållas en informell lunchdiskussion om sammanhållningspolitikens bidrag till EU-prioriteringar.

2025/26:17
12 december

Anf. 113 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi tackar också statsrådet med medarbetare för närvaro och deltagande vid dagens sammanträde i EU-nämnden. Lycka till vid rådet och trevlig helg när det blir dags!

Anf. 114 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Tack detsamma!

Anf. 115 ORDFÖRANDEN:

Vi ska nu prata energifrågor och hälsar statssekreterare Maja Lundbäck med medarbetare hjärtligt välkomna till EU-nämnden.

Vi börjar med en återrapport.

Anf. 116 Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK:

Stort tack, herr ordförande! Nämnden har tagit emot den skriftliga rapporten från rådsmötet den 20 oktober. Om ni har några frågor svarar jag jättegärna på dessa.

Anf. 117 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor, och vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3, Förordningen om inrättande av Fonden för ett sammanlänkat Europa – partiell allmän riktlinje.

Anf. 118 Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK:

Herr ordförande! Vid rådsmötet väntas ministrarna anta rådets partiella allmänna riktlinje för förslaget till förordning om Fonden för ett sammanlänkat Europa.

I den allmänna riktlinjen ingår inte några siffror, det vill säga inte själva budgetramen. Det beslutas om senare inom förhandlingarna om EU:s långtidsbudget. Förslaget innebär stöd till investeringar i transport- och energiinfrastruktur med särskilt fokus på gränsöverskridande projekt, militär mobilitet och förnybar energi.

Nämnden har fått den kommenterade dagordningen med regeringens föreslagna ståndpunkt. Sammanfattningsvis kan sägas att vad gäller transport välkomnar regeringen kommissionens förslag till ny förordning med ökat fokus på gränsöverskridande aspekter med mål att färdigställa TEN-T bland annat genom att öka fokus på militär rörlighet och att programmet kan öppnas för deltagande av tredjeland.

Regeringen anser att det inte bör göras ytterligare större förändringar i det transportförslag som föreligger, särskilt vad avser det gränsöverskridande projekt som anges i förslagets bilaga och som berör Sverige.

Gällande energi anser regeringen att ansvaret för planering och finansiering av energiinfrastruktur i första hand bör ligga hos marknadens aktörer. Regeringen anser att ett alltför ensidigt fokus på gränsöverskridande projekt inte räcker för att skapa en genuin energiunion med trygg försörjning.

När det gäller överkomliga priser och konkurrenskraft bör fokus ligga på att stärka och öka användningen av befintliga nät. Vi hade önskat att detta hade återspeglats mer i förordningen men stöder det förslag som nu ligger på bordet och välkomnar en teknikneutral ansats där.

Regeringen anser också att en trygg energiförsörjning bör prioriteras och välkomnar att skydd av energiinfrastruktur inkluderas.

Jag hörde att det i näringsutskottet i går lyftes frågor om förenklingar kopplat till fonden. Generellt kan sägas att regeringen tycker att det är viktigt med förenklingar, inte minst för att stärka konkurrenskraften.

Slutligen: Regeringen avser att ställa sig bakom rådets partiella allmänna riktlinje.

Anf. 119 AIDA BIRINXHIKU (S):

Vi har diskuterat en hel del regelförenklingar i nämnden i dag. Detta är definitivt ett område där vi från Socialdemokraterna ser att det finns potential för att förenkla och standardisera processen ytterligare.

Jag noterar att detta nu har tagits med i den svenska ståndpunkten efter informationen i går i näringsutskottet. Därmed har vi inget mer att tillägga, utan vi välkomnar detta.

Anf. 120 ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V):

Ordförande! Vi delar regeringens bedömning att den föreslagna ambitionsnivån för gränsöverskridande energi- och infrastrukturprojekt är alltför långtgående.

Samtidigt anser vi att regeringen intar en alltför negativ hållning till satsningen på förnybar energi, så vi står fast vid vår avvikande ståndpunkt från utskottet.

Anf. 121 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Även vi anser att regeringens ståndpunkt intar en alltför negativ hållning till förnybar energi. Därför kvarstår även vi vid vår avvikande ståndpunkt från näringsutskottet.

Anf. 122 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Även Miljöpartiets avvikande ståndpunkt från tidigare kvarstår. Vi hade önskat en mer positiv syn på förnybar energi. Eftersom detta redan finns fört till protokollet och är välkänt fattar jag mig kort.

Anf. 123 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det med tre avvikande ståndpunkter, en från V, en från C och en från MP, finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Det europeiska kraftnätspaketet.

Anf. 124 Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK:

Herr ordförande! Vid rådets möte väntas en riktlinjedebatt om kommissionens förslag till det europeiska kraftnätspaketet. Paketet presenterades den 10 december, och vi analyserar just nu innehållet och återkommer till riksdagen framöver.

Nämnden har fått den kommenterade dagordningen med regeringens föreslagna ståndpunkt. Sammanfattningsvis kan sägas att regeringen anser att energisystemplaneringen i EU:s medlemsländer bör utgå från det behov som finns i användarledet, så att den industri som ska elektrifieras kan ansluta till nätet och elsystemet.

Regeringen menar att den övergripande principen ska vara att först säkerställa att befintliga nät används så effektivt som möjligt, till exempel genom en effektiv utformning av elmarknader och utbyggnad av planerbar elproduktion. Först i andra hand bör nya nät byggas.

Sammanlänkningen mellan medlemsländer bör gå i takt med inhemska framsteg när det gäller ökad självförsörjning av energi och effekt. Regeringen förespråkar en decentraliserad planering av energinäten framför en centraliserad energinätsplanering på EU-nivå. Regeringen anser att ny tillståndslagstiftning på EU-nivå inte är rätt väg för att korta ledtiderna för nätutbyggnad. Medlemsländerna kan själva genomföra nödvändiga förändringar i sina nationella administrativa system. Här i Sverige är ett sådant exempel bland annat att Svenska kraftnät genom att genomföra effektiviseringar internt lyckats korta tillståndsprocesserna med cirka 40 procent.

Regeringen anser att kostnads-nyttodelning av projekt fortsatt bör vara frivillig för medlemsländer, energiproducenter och nätägare att delta i och att den ska ha en teknikneutral utformning.

Slutligen vill jag lägga till att regeringen är mycket kritisk till förslagen om att en andel av de så kallade flaskhalsinkomster – eller intäkter för överlast, som det heter i förordningen som styr detta – som systemansvarig för överföringssystemet tar in ska kunna tas i anspråk av EU för att användas till energiinfrastrukturprojekt på andra platser i Europa.

Anf. 125 AIDA BIRINXHIKU (S):

Vi vill instämma i det sistnämnda och värna nationellt självbestämmande över hur dessa intäkter används. Därutöver skulle vi från Socialdemokraterna också vilja se att man i den svenska ståndpunkten framhåller behovet av att möjliggöra en mer flexibel användning av flaskhalsintäkterna i medlemsländerna, vilket vi har påpekat tidigare i nämnden och i berört utskott. Vi skulle såklart också vilja att regeringen inför och under diskussionen framhåller behovet av en ändamålsenlig elområdesindelning och hur avsaknaden av en sådan, inte minst i Tyskland, påverkar svenska förhållanden.

Anf. 126 Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK:

Stort tack för frågorna! Angående att möjliggöra mer flexibel användning av inkomster och en ökad bestämmanderätt har vi en ståndpunkt som vi har fört fram i andra sammanhang. Detta har dock inte rört det här paketet, och därför har det inte förts fram i ståndpunkten. Men det är någonting som vi håller med om och har fört fram till EU-kommissionen i flertalet omgångar sedan 2023.

Frågan om ändamålsenliga elområden rör inte heller elnätspaketet, men självklart är det så att man bygger ett system som ser till att vi får antingen fler elområden eller färre. Vikten av elområdena för korrekta prissignaler är avgörande för den här planeringen, och därför blir den centraliserade planeringen en svårighet. Det avgörs ju av produktion, förbrukning och nät hur elområdena utformas. Ett exempel är den diskussion vi har angående Tysklands indelning i elområden. Alternativt bygger de bort sina flaskhalsar eller begränsningar i själva näten. Det är en viktig fråga att ta upp, men den rörs inte specifikt i underlaget och är därför

inte med i den kommenterade dagordningen. Det är dock en väldigt relevant fråga att ställa.

Anf. 127 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Från Miljöpartiets sida hade vi gärna sett att den svenska ståndpunkten även innefattade vikten av att kunna främja flexibilitet och utbyggnad av grön baskraft, det vill säga mer planerbar och reglerbar förnybar produktion, energilagring och efterfrågeflexibilitet.

Jag tror att vi har haft en avvikande ståndpunkt om detta tidigare, och jag anmäler en sådan nu.

Anf. 128 ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V):

Jag står fast vid vår tidigare avvikande ståndpunkt.

Anf. 129 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande ståndpunkter från Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Sambandet mellan energi och säkerhet.

Anf. 130 Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK:

Herr ordförande! Vid rådsmötet kommer ministrarna att ha en diskussion om sambandet mellan energi och säkerhet. Nämnden har fått den kommenterade dagordningen med förslaget till regeringens ståndpunkt. Sammanfattningsvis kan sägas att regeringen anser att en trygg energiförsörjning är grunden för vår konkurrenskraft och en förutsättning för klimatomställningen. Översynen av EU:s regelverk för försörjningstrygghet för energi välkomnas därför.

Regeringen anser att förutsättningarna skiljer sig mellan olika energibärare och att de nuvarande två rättsakterna för el och gas därför inte bör slås ihop. Regelverken för gas och el behöver botten i verkliga förhållanden och fungera i praktiken. De behöver ge förutsättningar och verktyg för medlemsländer att motverka och hantera svåra situationer, inklusive lokala krisscenarier, långvariga paneuropeiska krissituationer och i värsta fall det vi ser i Ukraina i dag, det vill säga ett väpnat angrepp där energiinfrastruktur är en måltavla.

EU:s el- och gasförsörjningsförordningar bör ha ett tydligt mervärde för medlemsstaterna och inte skapa överlapp sinsemellan eller med annan lagstiftning. Riskberedskapsförordningen för el behöver skapa en sammanhängande helhet med elmarknadslagstiftningen för att möjliggöra för en trygg elförsörjning. Det är viktigt med teknikneutralitet. Det behöver kunna säkerställas att nödvändiga förmågor finns i elsystemet och att de kan tillvaratas när de behövs. För att förebygga eller hantera vissa elkrisscenarier behövs förutsättningar att säkerställa nödvändig elproduktion på rätt plats.

Regeringen anser att EU:s försörjningstrygghetslagstiftning ska lämna fritt för medlemsländerna att välja sin energimix. Regeringen anser också att definitionen av skyddade kunder inom gasförsörjningsförordningen

behöver revideras så att andra kunder än hushåll, särskilt samhällsviktiga industrier, kan skyddas.

Eftersom Natos generalsekreterare har bjudits in till rådmötet vill jag lägga till att det är viktigt att involvera ansvariga ministrar i direkta diskussioner med Nato, givet att energi och säkerhet är en angelägen fråga för både Nato och EU.

Slutligen vill jag kommentera den preliminära överenskommelse som träffades mellan rådet och parlamentet förra veckan om att helt fasa ut rysk gas till 2027. Jag ser fram emot att detta arbete slutförs.

Anf. 131 AIDA BIRINXHIKU (S):

Jag välkomnar diskussionen, särskilt i ljuset av den svenska regeringens svårigheter med att upphandla en ny effektreserv, vilket är väldigt viktigt ur inte minst beredskapssynpunkt. Mot bakgrund av detta skulle vi vilja se en svensk ståndpunkt där man är pådrivande för att den lagstiftning som kan aktualiseras på det här området, framför allt statsstödsregelverket, inte drabbar medlemsländernas krisberedskap negativt. Vi vill att man tar höjd för det i den svenska ståndpunkten.

Anf. 132 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag tycker att det är mycket bra att den här diskussionen kommer upp om säkerhet och energi, som jag menar hänger väldigt tätt samman. Det finns till exempel väldigt mycket i Ukrainas situation att dra lärdom av.

Från Miljöpartiets sida tycker vi att det är viktigt att decentralisera elsystemen så mycket som möjligt, då det leder till elsystem som är mer motståndskraftiga än de som bygger på stora centraliserade enheter. Det kan också vara värt att lyfta och främja energigemenskaper som en del av detta. Det blir väldigt riskabelt med satsningar på kärnkraft på grund av sårbarheten; kärnkraften kan lätt bli ett mål att attackera. Att sprida risker och sprida energisystemen bör gå hand i hand med säkerhetstänket.

Anf. 133 Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK:

Vi börjar med Socialdemokraternas påpekande angående en strategisk reserv och regelverken. Nuvarande regelverk är krångligt. Det är också därför det här läggs fram – för att underlätta regelverken. Nu är det så att det går att upphandla en strategisk reserv med nuvarande regelverk. Statsstödsreglerna från och med 2026 ser också ut att bli lättare avseende en kapacitetsmekanism. De frågorna har regeringen varit på och adresserat, och det här är ytterligare ett sådant steg. Vi håller alltså med om detta.

Angående Miljöpartiets kommentar om att man vill se decentraliserade elsystem ställer jag mig frågande, eftersom förnybara energisystem med mycket sol och vind och stora delar av energigemenskaper kräver centraliserade elsystem för att man ska kunna flytta stora mängder av energi mellan områden när det inte blåser eller när det bara blåser i vissa delar av landet. Det är svårt att få ihop budskapen om till exempel ett stort nätpaket och behovet av förnybart med budskapet att vi ska ha ännu mer decentraliserade elsystem.

Angående kärnkraft måste jag påpeka att Ukraina gör stora satsningar på kärnkraft och ska ha 50 procent av sin energimix från kärnkraft från och

2025/26:17
12 december

med 2035. Kärnkraften var absolut en av de stora anledningarna till att Ukraina kunde synkronisera till Europa 2022. Kärnkraften är den bärande delen.

Med det sagt tycker regeringen att det är väldigt viktigt att ha perspektivet att vi ska ha en stark och robust elförsörjning på nationell, regional och lokal nivå. Det handlar om att ha rätt förmågor på rätt plats och att ge vår energisektor möjlighet att leverera energi där det behövs när det behövs med olika typer av verktyg. Det är viktigt att inte snöa in sig i olika lösningar; det är behovet och förmågan att agera på plats som ska styra.

Anf. 134 ORDFÖRANDEN:

Vi ska inte ha någon större kraftpolitisk debatt, vill jag bara framhålla.

Anf. 135 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Det kändes ändå som att det fanns lite frågor som hängde i luften.

Jag kan tänka mig att det är lättare att producera egen el om man till exempel har solenergi. Det är någonting som man kan rå om mycket mer. Beslutet om att sätta upp solpaneler på sitt eget tak ligger mycket närmare medborgaren än ett beslut som innebär att man blir granne till ett kärnkraftverk mot sin vilja och mot hela kommunens vilja.

Ett kärnkraftverk är också ett väldigt mycket större attackmål. Jag har själv besökt Tjernobyl och med fasa och förskräckelse sett hur det är ett tydligt exempel på hur otroligt sårbara kärnkraftverk är. Det viktiga skyddet är drönarattacker och läcker nu ut stora mängder strålning som är väldigt farlig.

Det är också svårt att tänka sig hur vi i en kris- eller krigssituation ska kunna transportera och få fram uran på ett säkert sätt. Det är ingenting som man direkt kan plocka upp från sin trädgård och förse sitt eget lilla kärnkraftverk med.

Att sprida risker är bra. Det är bra för säkerheten. Det är också bra att ha många olika beslut som ligger nära medborgaren, så att medborgaren kan inkluderas i byggandet av ett resiliert samhälle som kan stå sig i tider av kris och krig.

Anf. 136 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande ståndpunkt från Miljöpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Övriga frågor – det kommande ordförandeskapets arbetsprogram. Det är information från Cypern. Finns det något att säga om det?

Anf. 137 Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK:

Nej.

Anf. 138 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi statssekreteraren med medarbetare för närvaron och deltagandet vid dagens sammanträde i EU-nämnden. Vi önskar lycka till på rådsmötet och trevlig helg när det blir dags!

Anf. 139 Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK:
Stort tack – och glad lucia!

2025/26:17
12 december

Anf. 140 ORDFÖRANDEN:
Tack detsamma!

Innehållsförteckning

§ 1 Ekonomiska och finansiella frågor.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statssekreterare CAROLINA LINDHOLM.....	1
Anf. 3 REBECKA LE MOINE (MP).....	2
Anf. 4 MATILDA ERNKRANS (S).....	2
Anf. 5 Statssekreterare CAROLINA LINDHOLM.....	2
Anf. 6 ORDFÖRANDEN.....	2
§ 2 Utrikesfrågor.....	3
Anf. 7 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 8 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	3
Anf. 9 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 10 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	3
Anf. 11 ALEXANDRA VÖLKER (S).....	3
Anf. 12 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	3
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 14 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	4
Anf. 15 ALEXANDRA VÖLKER (S).....	5
Anf. 16 MATILDA ERNKRANS (S).....	6
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 18 ANNA LASSES (C).....	6
Anf. 19 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	6
Anf. 20 MATILDA ERNKRANS (S).....	7
Anf. 21 REBECKA LE MOINE (MP).....	8
Anf. 22 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	8
Anf. 23 MATILDA ERNKRANS (S).....	9
Anf. 24 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	9
Anf. 25 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 26 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	9
Anf. 27 ALEXANDRA VÖLKER (S).....	11
Anf. 28 ANNA LASSES (C).....	12
Anf. 29 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 30 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	12
Anf. 31 ALEXANDRA VÖLKER (S).....	13
Anf. 32 ANNA LASSES (C).....	13
Anf. 33 ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V)	13
Anf. 34 REBECKA LE MOINE (MP).....	13
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 36 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	14
Anf. 37 ALEXANDRA VÖLKER (S).....	14

Anf. 38 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	15
Anf. 39 AIDA BIRINXHIKU (S)	15
Anf. 40 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	15
Anf. 41 REBECKA LE MOINE (MP).....	16
Anf. 42 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	16
Anf. 43 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 44 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	17
Anf. 45 ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 46 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	17
Anf. 47 ORDFÖRANDEN.....	17
§ 3 Miljöfrågor	18
Anf. 48 ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 49 Klimat- och miljöminister ROMINA POURMOKHTARI (L).....	18
Anf. 50 ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 51 Klimat- och miljöminister ROMINA POURMOKHTARI (L).....	18
Anf. 52 REBECKA LE MOINE (MP).....	19
Anf. 53 AIDA BIRINXHIKU (S)	19
Anf. 54 ANNA LASSES (C).....	19
Anf. 55 Klimat- och miljöminister ROMINA POURMOKHTARI (L).....	20
Anf. 56 JYTTE GUTELAND (S)	21
Anf. 57 AIDA BIRINXHIKU (S)	21
Anf. 58 REBECKA LE MOINE (MP).....	21
Anf. 59 Klimat- och miljöminister ROMINA POURMOKHTARI (L).....	22
Anf. 60 ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V)	23
Anf. 61 ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 62 Klimat- och miljöminister ROMINA POURMOKHTARI (L).....	23
Anf. 63 JYTTE GUTELAND (S)	24
Anf. 64 ANNA LASSES (C).....	25
Anf. 65 ORDFÖRANDEN.....	25
Anf. 66 ANNA LASSES (C).....	25
Anf. 67 REBECKA LE MOINE (MP).....	25
Anf. 68 ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V)	26
Anf. 69 Klimat- och miljöminister ROMINA POURMOKHTARI (L).....	26
Anf. 70 ORDFÖRANDEN.....	26
Anf. 71 Klimat- och miljöminister ROMINA POURMOKHTARI (L).....	27
Anf. 72 AIDA BIRINXHIKU (S)	27
Anf. 73 REBECKA LE MOINE (MP).....	27
Anf. 74 Klimat- och miljöminister ROMINA POURMOKHTARI (L).....	27

Anf. 75	ORDFÖRANDEN.....	28
§ 4 Allmänna frågor.....		29
Anf. 76	ORDFÖRANDEN.....	29
Anf. 77	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	29
Anf. 78	ORDFÖRANDEN.....	29
Anf. 79	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	29
Anf. 80	MATILDA ERNKRANS (S)	30
Anf. 81	ANNA LASSES (C).....	31
Anf. 82	ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V)	32
Anf. 83	REBECKA LE MOINE (MP).....	32
Anf. 84	ORDFÖRANDEN.....	33
Anf. 85	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	33
Anf. 86	ORDFÖRANDEN.....	36
Anf. 87	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	36
Anf. 88	ORDFÖRANDEN.....	36
Anf. 89	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	36
Anf. 90	MATILDA ERNKRANS (S)	37
Anf. 91	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	38
Anf. 92	MATILDA ERNKRANS (S)	39
Anf. 93	ORDFÖRANDEN.....	40
Anf. 94	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	40
Anf. 95	AIDA BIRINXHIKU (S)	40
Anf. 96	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	41
Anf. 97	AIDA BIRINXHIKU (S)	41
Anf. 98	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	41
Anf. 99	REBECKA LE MOINE (MP).....	42
Anf. 100	ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	42
Anf. 101	ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 102	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	43
Anf. 103	ORDFÖRANDEN.....	44
Anf. 104	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	44
Anf. 105	REBECKA LE MOINE (MP).....	44
Anf. 106	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	44
Anf. 107	ORDFÖRANDEN.....	44
Anf. 108	REBECKA LE MOINE (MP).....	45
Anf. 109	ORDFÖRANDEN.....	45
Anf. 110	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	45
Anf. 111	ORDFÖRANDEN.....	45
Anf. 112	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	45
Anf. 113	ORDFÖRANDEN.....	45
Anf. 114	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	45
§ 5 Transport-, telekommunikations- och energifrågor.....		46
Anf. 115	ORDFÖRANDEN.....	46
Anf. 116	Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK	46
Anf. 117	ORDFÖRANDEN.....	46
Anf. 118	Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK	46
Anf. 119	AIDA BIRINXHIKU (S)	47
Anf. 120	ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V)	47
Anf. 121	ANNA LASSES (C).....	47
Anf. 122	REBECKA LE MOINE (MP).....	47

Anf. 123	ORDFÖRANDEN.....	47	2025/26:17
Anf. 124	Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK	47	12 december
Anf. 125	AIDA BIRINXHIKU (S)	48	
Anf. 126	Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK	48	
Anf. 127	REBECKA LE MOINE (MP).....	49	
Anf. 128	ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V).....	49	
Anf. 129	ORDFÖRANDEN.....	49	
Anf. 130	Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK	49	
Anf. 131	AIDA BIRINXHIKU (S)	50	
Anf. 132	REBECKA LE MOINE (MP).....	50	
Anf. 133	Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK	50	
Anf. 134	ORDFÖRANDEN.....	51	
Anf. 135	REBECKA LE MOINE (MP).....	51	
Anf. 136	ORDFÖRANDEN.....	51	
Anf. 137	Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK	51	
Anf. 138	ORDFÖRANDEN.....	51	
Anf. 139	Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK	51	
Anf. 140	ORDFÖRANDEN.....	52	